

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет маркетингу

Кафедра регіоналістики та туризму

Освітньо-професійна програма	«Управління туристичними проектами»
Галузь знань	24 Сфера обслуговування
Спеціальність	242 «Туризм і рекреація»

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему:

«Порівняльний аналіз кращих європейських практик використання природної та історичної спадщини як основи стратегічного розвитку туристичної дестинації (на прикладі НПП "Дністровський каньйон)»

Здобувача Михайлуци Вікторії Романівни

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент
Богославець Оксана Григорівна

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації
здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: д.е.н., академік НАН України, професор
Данилишин Богдан Михайлович

Київ 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНИМИ ПРОЄКТАМИ.....	5
1.1 Теоретико-методичні аспекти підготовки туристичних проєктів.....	5
1.2 Вплив туристичних проєктів на стратегічний розвиток туристичної дестинації.....	17
1.3 Аналіз кращих європейських практик використання природної та історичної спадщини як основи стратегічного розвитку туристичної дестинації.....	28
РОЗДІЛ 2. ПРОЄКТНІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО РОЗРОБКИ ТА УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТОМ НА ПРИКЛАДІ НПП ДНІСТРОВСЬКИЙ КАНЬЙОН.....	39
2.1 Обґрунтування доцільності розробки туристичного проєкту для НПП Дністровський каньйон.....	39
2.2 Організаційні структури управління туристичним проєктом НПП Дністровський каньйон.....	64
2.3 Планування заходів туристичного проєкту НПП Дністровський каньйон та ресурсне забезпечення.....	73
РОЗДІЛ 3. КОНСТРУКТИВНІ ПІДХОДИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ І ПРОСУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО ПРОЄКТУ НПП ДНІСТРОВСЬКИЙ КАНЬЙОН.....	88
3.1 Джерела фінансування туристичного проєкту НПП Дністровський каньйон.....	88
3.2 Аналіз ефективності проєкту для стратегічного розвитку туристичної дестинації НПП «Дністровський каньйон» та оцінка ризиків.....	99
3.3 Маркетинговий план з просування туристичного проєкту НПП Дністровський каньйон.....	107
ВИСНОВКИ.....	118
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	120

ВСТУП

Актуальність теми. Туристична галузь є однією з найбільш динамічно зростаючих сфер світової економіки, яка відіграє важливу роль у розвитку національних і регіональних економік. Використання природної та історичної спадщини як основи стратегічного розвитку туристичних дестинацій є ключовим фактором успіху для багатьох регіонів Європи.

Дністровський каньйон, який є унікальним природним об'єктом в Україні, має значний потенціал для розвитку туризму завдяки своїм винятковим ландшафтам, біорізноманіттю та багатій культурно-історичній спадщині. Проте, ефективне використання цих ресурсів потребує впровадження найкращих практик управління та розвитку туристичних дестинацій, які вже успішно застосовуються в європейських країнах.

Дослідження спрямоване на проведення порівняльного аналізу кращих європейських практик використання природної та історичної спадщини у стратегічному розвитку туристичних дестинацій та застосування отриманих знань на прикладі національного природного парку "Дністровський каньйон".

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сфері використання природної та історичної спадщини як основи стратегічного розвитку туристичних дестинацій останнім часом спостерігається зростання наукового інтересу. Відповідно до європейського досвіду, природні парки та інші туристичні дестинації активно розробляють стратегії сталого розвитку, що базуються на збереженні природної та культурної спадщини.

Останні дослідження зосереджуються на впровадженні інноваційних методів управління, маркетингу, а також на залученні місцевих громад до процесу розвитку туризму. Наприклад, дослідження А. Брауна (2022)

підкреслюють важливість інтеграції екологічних та культурних аспектів у стратегії розвитку туристичних дестинацій, що забезпечує сталий розвиток регіонів. Роботи К. Мартінеса (2021) та Л. Жирар (2020) акцентують увагу на важливості міждисциплінарного підходу та партнерства між державними і приватними секторами у процесі збереження та просування природної спадщини.

Об'єктом даного дослідження є процес стратегічного розвитку туристичних дестинацій, що базується на використанні природної та історичної спадщини.

Предметом дослідження є європейські практики використання природної та історичної спадщини у стратегічному розвитку туристичних дестинацій, а також можливість їх адаптації до умов національного природного парку "Дністровський каньйон".

Метою дослідження є проведення порівняльного аналізу кращих європейських практик використання природної та історичної спадщини для стратегічного розвитку туристичних дестинацій та розробка рекомендацій щодо їх адаптації та впровадження в національному природному парку "Дністровський каньйон".

Мета дослідження обумовила необхідність розв'язання таких **завдань**:

- аналіз сучасного стану використання природної та історичної спадщини як основи стратегічного розвитку туристичних дестинацій в Європі;
- визначення ключових факторів успішного управління природними та культурними ресурсами у провідних туристичних дестинаціях Європи;
- дослідження можливостей та викликів застосування європейських практик в українських умовах на прикладі НПП "Дністровський каньйон";
- розробка пропозицій та рекомендацій щодо впровадження найкращих європейських практик у стратегію розвитку НПП "Дністровський каньйон";
- оцінка потенційного впливу запропонованих змін на розвиток туризму та сталий розвиток регіону.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНИМИ ПРОЄКТАМИ

1.1. Теоретико-методичні аспекти підготовки туристичних проєктів

Сучасні умови бізнес-середовища вимагають від підприємств постійного розвитку та адаптації до ринкових вимог. Необхідність технічного оновлення, впровадження новітніх технологій у виробничі та управлінські процеси ставить перед українськими підприємствами завдання глибокої трансформації та переходу на інноваційний шлях розвитку. У цьому контексті однією з ключових проблем в економіці та менеджменті є розробка методів інтеграції проектного підходу у систему реалізації інноваційних проєктів у різних секторах економіки.

Впровадження таких проєктів у діяльність підприємства дозволяє підвищити конкурентоспроможність продукції або послуг, зменшити витрати на їх виробництво, створити ефективну систему координації, моніторингу та контролю виконання завдань. Це, у свою чергу, призводить до покращення якості продукції чи послуг та оптимізації процесів їх розробки, що загалом сприяє підвищенню ефективності діяльності підприємства. Таким чином, запровадження проектного управління інноваційним розвитком суб'єктів господарювання є актуальним і практично значущим завданням.

Мета впровадження системи управління проектами у суб'єктів господарювання, зокрема туристичних підприємств, полягає в забезпеченні оперативного реагування управлінської системи на зміни та трансформації зовнішнього середовища шляхом розробки та впровадження інноваційного туристичного продукту, що володіє

конкурентними перевагами в певних соціально-економічних та політичних умовах. Оскільки галузь туризму значною мірою залежить від зовнішніх факторів, важливість впровадження проектного управління у цій сфері лише зростає.

Таблиця 1.1.

Завдання проектного управління та їх опис

Завдання	Опис
Прискорення прийняття управлінських рішень	збільшення швидкості ухвалення рішень на основі результатів маркетингового аналізу
Впровадження інноваційних туристичних продуктів	створення та впровадження ефективної системи розробки нових туристичних продуктів
Розробка гнучкої управлінської структури	формування адаптивної структури управління суб'єктами господарювання
Гнучке планування проектів	створення системи, яка дозволяє швидко змінювати проектні плани відповідно до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі

Джерело: розроблене автором

Впровадження та розвиток проектного управління в туристичному бізнесі є дієвим засобом для підвищення мобільності та обґрунтованості управлінських рішень в умовах нестабільного зовнішнього середовища та інноваційного розвитку суспільства.

Підготовка туристичних проектів є складним та багатогранним процесом, який вимагає глибоких знань та розуміння як теоретичних концепцій, так і практичних підходів до управління туристичними дестинаціями. Туристичний проект, як правило, спрямований на створення або розвиток туристичних продуктів, послуг та інфраструктури, з метою залучення туристів і забезпечення сталого розвитку регіону. Розробка таких проектів потребує ретельного аналізу, планування та координації ресурсів. У цьому контексті, теоретико-методичні аспекти підготовки туристичних проектів включають в себе набір інструментів та методів, що забезпечують ефективне досягнення

цілей проєкту, а також врахування специфічних умов та особливостей туристичних дестинацій.

Для ефективного управління туристичними проєктами важливо врахувати особливості туристичного продукту як специфічного об'єкта проектування.

Туристичний проєкт — це сукупність взаємопов'язаних дій та заходів, спрямованих на створення або вдосконалення туристичного продукту, послуг або інфраструктури для залучення туристів, підвищення їх задоволення та забезпечення сталого розвитку туристичної дестинації. Туристичний продукт включає в себе всі елементи, що формують досвід туриста: послуги, атракції, інфраструктуру, інформаційні матеріали, а також культурні та природні ресурси.

Ключові етапи розробки проєкту включають:

- аналіз ринку;
- визначення цільової аудиторії;
- формування концепції проєкту;
- розробку бізнес-плану;
- фінансове планування;
- визначення ресурсів та оцінку ризиків.

Процес підготовки туристичного проєкту базується на інтеграції теоретичних знань з менеджменту, маркетингу, економіки, екології та соціології.

Управління проєктами передбачає розробку технології створення туристичного продукту. Такий продукт є товаром і характеризується власною споживною вартістю, тобто, корисністю та здатністю вгамовувати основні рекреаційні запити людей. Корисність туристичного продукту залежить від його цінності для туристів. Тому, туроператор має прагнути виготовлення такого туристичного продукту, який був би важливим для максимально великої кількості людей, адже, за можливістю, цей продукт має відповідати смакам масового покупця.

Управління проектами включає створення технології виробництва туристичного продукту. Цей продукт є товаром, що має свою споживну вартість, тобто здатність задовольняти основні рекреаційні потреби людей. Його корисність визначається цінністю для туристів. Тому туроператор має прагнути до створення туристичного продукту, який би був важливим для максимально широкої аудиторії, відповідно до вподобань масового споживача.

Туристичні проекти можна класифікувати за різними критеріями в залежності від їх мети, обсягу, виду туризму, географічного розташування та інших факторів. Зокрема, їх можна поділити наступним чином:

1. За метою виокремлюють:

- розвиток нових туристичних атракцій (проекти, спрямовані на створення нових туристичних об'єктів або покращення існуючих),
- підвищення якості послуг (проекти, спрямовані на покращення якості обслуговування туристів у регіоні),
- залучення нових аудиторій (проекти, спрямовані на привертання нових категорій туристів, такі як сімейні, екологічні, спортивні тощо).

2. За обсягом розрізняють:

- малі (проекти, орієнтовані на невеликі об'єкти, такі як музеї, археологічні розкопки, місця для відпочинку),
- середні (проекти, які включають в себе більші туристичні комплекси або регіональні ініціативи),
- великі (проекти, спрямовані на великі туристичні розважальні комплекси, парки, курорти тощо).

3. За сталим розвитком у сфері туризму проекти можна поділити:

- клієнтоорієнтовані (проекти включають агротури, музейні тури, історичні тури, археологічні тури, архітектурні тури, тури «занурення» в культуру),
- діяльнісноорієнтовані (відносяться шопінг, звичаї, спеціальні події, фестиваль, геймінг),

- природоорієнтовані (проекти включають екотуризм, пляжний туризм, пригодницький туризм, діяльність на відкритому повітрі).

4. За видом туризму розрізняють:

- культурний туризм (проекти, пов'язані з розвитком культурних об'єктів і ініціатив),
- екологічний туризм (проекти, спрямовані на збереження природного середовища та привертання екотуристів),
- спортивний туризм (проекти, пов'язані з розвитком спортивних об'єктів і подій),
- гастрономічний туризм (проекти, що сприяють розвитку гастрономічних об'єктів і туристичних маршрутів для любителів гастрономічних вражень).

5. За тривалістю поділяються на тимчасові проекти та постійні. Тимчасові проекти, які мають обмежений строк реалізації (наприклад, організація фестивалю). Постійні проекти розвиваються протягом тривалого періоду і не обмежені терміном.

6. За географічним розташуванням виділяють внутрішні туристичні проекти – проекти, розташовані всередині країни або регіону, та зовнішні туристичні проекти – проекти, які створюються для привертання іноземних туристів.

7. За видами, що адаптовані до умов туристичної діяльності поділяються на інвестиційний, інноваційний, міжнародний проект. Інвестиційний проект передбачає здійснення капітальних вкладень у створення та розвиток туристичних підприємств. Інноваційний проект пов'язаний з розробкою новітніх туристичних продуктів або певних їх складових – туристичних послуг, нових напрямків. Міжнародний проект передбачає реалізацію туристичних продуктів з залученням зарубіжних партнерів [1].

Життєвий цикл проекту є визначальним елементом управління проектами в галузі туризму. Будь-який проект, від зародження ідеї до його завершення, проходить через низку послідовних етапів, що разом

утворюють життєвий цикл проекту. Життєвий цикл туристичного проекту включає такі етапи:

1. Концептуальний етап: збір початкових даних, аналіз наявної інформації, визначення потреб у проекті, формування мети, основних вимог та учасників проекту, оцінка необхідних ресурсів, розробка концепції та її експертиза, затвердження концепції.
2. Проектування туристичного продукту: формування команди розробників, розвиток та конкретизація концепції, визначення структури туристичного продукту, розробка кошторису для його реалізації.
3. Розроблення туристичного продукту: оперативне планування робіт, контроль за їх виконанням, розробка технологічних процесів створення туристичного продукту, встановлення ділових контактів, юридичне оформлення угод, визначення показників якості, розрахунок вартості продукту.
4. Завершальний етап: планування завершення проекту, апробація створеного туристичного продукту, підготовка та набір персоналу для його продажу, створення нормативних документів для учасників проекту, введення продукту в експлуатацію.

Таким чином, туристичний продукт, виступаючи як товар, має свій життєвий цикл, тривалість і структура якого визначається ринковими умовами – зокрема, попитом споживачів [2].

У системі управління проектами, зокрема в туристичній сфері, об'єктами управління стають також складові самого проекту. Американський інститут проектного менеджменту (PMI), що визначає світові стандарти у цій професійній сфері, виділяє такі основні складові управління проектами:

- управління змістом проекту, що включає предметний зміст проекту, яким є туристичний продукт з усіма його складовими елементами;

- управління часом, тобто забезпечення своєчасного виходу туристичного продукту на ринок для його продажу;
- управління вартістю, що передбачає дотримання кошторису витрат, необхідних на розробку туристичного продукту;
- управління якістю, тобто підтримання норм якості туристичного продукту відповідно до концепції «TQM – Загальне управління якістю» [3].

Таблиця 1.2.

Основні аспекти туристичного проекту

Аспект туристичного проекту	Опис
Аналіз потреб ринку	Ретельний аналіз попиту на туристичні послуги в обраній локації, дослідження потенційної аудиторії, їх потреб та переваг.
Розробка концепції проекту	Визначення виду туризму (культурний, екологічний, гастрономічний тощо), видів об'єктів і послуг, інфраструктури, необхідної для реалізації проекту.
Розвиток бізнес-плану	Визначення бюджету, необхідних інвестицій (власних чи залучених), прибутковості та прогнозованих доходів для залучення інвесторів і забезпечення стійкості проекту.
Залучення інвестицій	Покриття витрат на інфраструктуру, рекламу, навчання персоналу та інші потреби.
Реалізація проекту	Виконання будівництва, проведення рекламних кампаній, навчання персоналу та запуск туристичних послуг.
Маркетинг і просування	Реклама, промоакції, співпраця з туроператорами та агентствами для привернення туристів.
Моніторинг і оцінка	Відслідковування успішності проекту після запуску, внесення коректив та вдосконалення.

Джерело: розроблене автором

У системі управління проектами, зокрема в туристичній сфері, об'єктами управління стають також складові самого проекту. Американський інститут проектного менеджменту (PMI), що визначає світові стандарти у

цій професійній сфері, виділяє такі основні складові управління проектами:

- управління змістом проекту, що включає предметний зміст проекту, яким є туристичний продукт з усіма його складовими елементами;
- управління часом, тобто забезпечення своєчасного виходу туристичного продукту на ринок для його продажу;
- управління вартістю, що передбачає дотримання кошторису витрат, необхідних на розробку туристичного продукту;
- управління якістю, тобто підтримання норм якості туристичного продукту відповідно до концепції «TQM – Загальне управління якістю»;
- управління людськими ресурсами, тобто кадрове забезпечення проекту;
- управління інформаційними ресурсами, тобто інформаційне забезпечення проекту [3].

Досліджуючи класифікацію туристичних проектів, можна виокремити спеціальні різновиди проектів, які можуть бути повністю адаптованими до умов туристичної діяльності, а саме:

- інвестиційний проект – проект, що пов'язаний з необхідністю капітальних вкладень у створення та розвиток туристичних підприємств;
- інноваційний проект – проект, пов'язаний з розробкою нових туристичних продуктів або їх складових, як-от туристичних послуг, нових напрямків;
- міжнародний проект – проект, у якому беруть безпосередню участь зарубіжні партнери.

Реалізація проектів у туризмі, зазвичай, пов'язана з інвестиціями, які можуть здійснюватися як на стадії створення, так і під час роботи туристичного підприємства. Залежно від виду, інвестиційні проекти в сфері туризму можна умовно поділити на наступні групи:

- розробка і продаж інтелектуальної власності;
- створення та впровадження технічних засобів і «ноу-хау»;
- реконструкція та будівництво;
- підготовка і підвищення кваліфікації кадрів;
- створення і впровадження малих виробництв;
- організація нетрадиційних форм туризму тощо [4].

Інвестиційні проекти, що стосуються створення і впровадження інтелектуального продукту, здебільшого реалізуються на початковому етапі функціонування підприємства, тоді як більш капіталомісткі здійснюються у процесі накопичення фінансових ресурсів. Деякі інтелектуальні інвестиційні програми фінансуються різними зарубіжними фондами та банками. Однак цільове фінансування капіталомістких проектів з цих джерел практично не здійснюється. Потенційні джерела фінансування проектів можна поділити на чотири групи: власні кошти, позикові кошти, цільове бюджетне фінансування, інші джерела (зарубіжні фонди, благодійні кошти).

Реалізація інвестиційного проекту в нашій країні пов'язана з великим ризиком. Щоб отримати кредит у банківській установі, залучити потенційного інвестора або переконатися у правильності обраної стратегії, необхідно здійснити розрахунки комерційної частини проекту та його техніко-економічне обґрунтування.

Оцінка ефективності інвестиційного проекту проводиться в умовах великої кількості змінних факторів, серед яких:

- політична, соціальна та економічна нестабільність;
- високий рівень інфляції;
- недостатній правовий захист інтересів інвестора та його капіталу;
- непередбачувані зміни нормативно-правової бази тощо.

В таких умовах реалізація інвестиційного проекту прагне здійснюватися в мінімальні терміни, щоб знизити ризик інвестора. Інвестиційна політика туристичного підприємства визначається як

комплекс заходів, спрямованих на вигідне вкладення власних і позикових коштів для забезпечення стабільної роботи туристичного підприємства в найближчій перспективі. Інвестиційна політика на підприємстві повинна формуватися з урахуванням стратегічних цілей, зазначених у бізнес-плані проекту, і бути орієнтованою на фінансову стійкість не лише в теперішній час, але й у найближчому майбутньому. При розробці інвестиційної політики туристичного підприємства в Україні важливо забезпечити повну відповідність бізнес-заходів законодавчим і нормативно-правовим актам, які регулюють інвестиційну діяльність.

Під час визначення цілей інвестиційної політики слід враховувати економічний і фінансовий стан туристичного підприємства; співвідношення позикових і власних коштів; технічні можливості виробництва; фінансові умови інвестиційних вкладень; економічну доцільність придбання обладнання; наявність пільг, які можуть надаватися державою; можливості страхування основних ризиків. Багато факторів, що впливають на здатність туристичних підприємств залучати інвестиції, перебувають поза їхнім контролем. Тому важливо впроваджувати заходи, які забезпечать підприємству повний контроль над своєю діяльністю і тим самим заохочуватимуть інвесторів до капіталовкладень.

Інноваційний проект можна визначити як комплекс взаємопов'язаних, документально оформлених програм, узгоджених за ресурсами, термінами та виконавцями, що забезпечують ефективне досягнення певної інноваційної мети. Основою такого проекту є чітке встановлення цілей і завдань для створення або впровадження унікального інноваційного продукту. Управління інноваційною діяльністю є системою взаємопов'язаних заходів, які визначаються термінами, виконавцями та ресурсами і спрямовані на досягнення поставлених цілей. Інноваційний процес включає комерційні, організаційні, технологічні, виробничі та

інші заходи, що зумовлюють необхідність впровадження і поширення інновацій на підприємстві.

Інноваційні проекти характеризуються високим рівнем невизначеності на всіх етапах реалізації і можуть бути піддані ризику появи нових, більш привабливих пропозицій у будь-який момент. Навіть ті проекти, які успішно пройшли етап впровадження у виробництво, можуть бути відхилені ринком, що може призвести до швидкої зупинки їх реалізації. В залежності від типу проекту в його реалізації беруть участь не лише комерційні структури, але й інші організації, такі як наукові, державні та громадські установи, а також фінансові інститути.

Управління інноваційними проектами в туристичній сфері відрізняється від управління традиційними інвестиційними проектами тим, що вимагає більш детальної оцінки ризиків і ретельно продуманих заходів щодо їх запобігання. Для прийняття обґрунтованих рішень та розрахунку обсягу необхідних інвестицій слід створити економічне обґрунтування або бізнес-план, в якому визначаються ключові аспекти інноваційної програми, обговорюються можливі проблеми та способи їх вирішення. Бізнес-планування дозволяє вчасно виявити сильні та слабкі сторони підприємства та чітко сформулювати пріоритетні та другорядні завдання для їх подальшого вирішення.

На розвиток інноваційної діяльності підприємств у сфері туризму впливають різноманітні чинники:

- Економічно-технологічні: недостатнє фінансування, нестача сучасної матеріально-технічної бази, застарілі технології.
- Політично-правові: криміногенна обстановка, політична нестабільність, законодавчі обмеження.
- Організаційно-управлінські: прагнення до швидкої окупності, надмірна централізація управління, відсутність координації між учасниками інноваційних процесів.

- Соціально-психологічні та культурні: опір зовнішнім нововведенням, страх перед невизначеністю.

Крім зовнішніх чинників, багато залежить і від внутрішнього середовища підприємства: стратегія та політика підприємства, наявність ініціатора інновацій серед працівників, підтримка інноваційних ідей з боку керівництва, підтримка творчості та експериментів, використання різноманітних мотиваційних систем, наявність спеціалізованого підрозділу для реалізації нововведень, достатні фінансові ресурси, розвинуті комунікаційні системи, організаційна готовність до реалізації нововведень.

Використання нових технологій, складність вирішення завдань і нестача кваліфікації у розробників проектів – це основні чинники, які вказують на варіативність ситуацій під час виконання туристичних проектів та невизначеність очікуваних результатів. У результаті, хід реалізації проекту та його результати часто відрізняються від початкових планів. Одним з важливих заходів, що підвищує ймовірність успішного завершення туристичного проекту, є система управління ризиками. Вона включає процедури ідентифікації та аналізу як запланованих, так і випадкових подій та їх наслідків. Метою є максимізація ймовірності позитивних результатів та мінімізація ризиків. Ризики в туристичних проектах існують завжди, але не завжди виявляються. Зазвичай ризики перетворюються на проблеми, що можуть вплинути на поточний та майбутній стан проекту.

Ризики реалізації проекту трактуються як виникнення випадкових подій, що можуть негативно вплинути на вартість, графік виконання завдань або технічні характеристики туристичного продукту. Це може призвести до того, що продукт або послуга перестануть відповідати вимогам клієнтів. Ризики мають період дії від моменту виникнення негативних подій до їх усунення. Управління ризиками у туристичних проектах – це комплекс процедур та дій, які дозволяють керівнику проекту

передбачати потенційні ризики, їх виявлення та ідентифікацію, оцінку, моніторинг і усунення. Ризики слід виявляти ще до того, як вони стануть проблемами, що може бути особливо важливим у нестабільних економічних та соціально-політичних умовах.

Завдання керівника проекту полягає в тому, щоб вжити заходів, що зменшать ймовірність виникнення несприятливих подій або пом'якшать їх негативні наслідки, при цьому витрати на ліквідацію ризиків мають бути мінімальними. Ризики, які можуть вплинути на терміни та вартість реалізації проектів, можуть виникати з умов, що не підлягають контролю під час управління проектом. Виникнення несприятливих подій, як передбачених, так і непередбачених, є сигналом до аналізу їх можливого впливу на проект і вжиття заходів для компенсації негативних наслідків.

1.2 Вплив туристичних проєктів на стратегічний розвиток туристичної дестинації

Туристичні проекти відіграють важливу роль у стратегічному розвитку туристичних дестинацій, оскільки вони формують основи для розвитку інфраструктури, створення нових робочих місць, підвищення привабливості регіону для туристів та інвесторів. Завдяки правильно розробленим і реалізованим проектам, туристичні дестинації можуть значно покращити свою конкурентоспроможність на національному та міжнародному ринках, забезпечуючи сталий економічний ріст і соціальний добробут.

Туристичні проекти є важливим інструментом стратегічного розвитку туристичних дестинацій, адже вони безпосередньо впливають на економіку, соціальну структуру, інфраструктуру, екологію та культурну спадщину регіонів. Туризм є одним із найбільш динамічних секторів

економіки, здатним приносити значні доходи. Реалізація туристичних проєктів зазвичай призводить до збільшення притоку інвестицій, створення нових робочих місць і підвищення загального рівня доходів населення. Це, у свою чергу, стимулює розвиток суміжних галузей, таких як сільське господарство, транспорт і послуги. Прямий вплив полягає в збільшенні доходів від туристичних послуг, тоді як непрямий включає підтримку локальних бізнесів, які постачають товари та послуги для туристів. Наприклад, розвиток готелів і ресторанів веде до збільшення потреби в місцевих продуктах, створюючи замкнене економічне коло.

Туристичні проєкти також можуть відігравати важливу роль у збереженні та популяризації культурної спадщини. Вони можуть включати культурні фестивалі, виставки, навчальні програми та інші заходи, які формують інтерес до місцевої культури та традицій. Залучення місцевих жителів до реалізації проєктів сприяє підвищенню їхньої обізнаності про важливість збереження культурних цінностей, що допомагає зберегти традиції та звичаї. Інвестиції в туристичні проєкти сприяють покращенню транспортної та соціальної інфраструктури, що підвищує загальну привабливість регіону. Сюди входять покращення доріг, будівництво нових аеропортів та залізничних станцій, а також модернізація медичних закладів, шкіл та інших установ. Розвиток комунікаційної інфраструктури, зокрема доступу до інтернету, сприяє підвищенню конкурентоспроможності регіону на туристичному ринку.

Сталий туризм передбачає використання екологічно чистих технологій та практик, що можуть позитивно впливати на навколишнє середовище. Туристичні проєкти можуть включати заходи з охорони природи, збереження природних ресурсів та відновлення екосистем. Популяризація екологічного туризму сприяє формуванню екологічної свідомості серед туристів і місцевих жителів, що позитивно впливає на довкілля. Сприятливе політичне середовище та чітка правова база є ключовими факторами успішного розвитку туристичних проєктів. Державна

підтримка у вигляді фінансування, податкових пільг та спрощення регуляторних процедур може суттєво полегшити процес реалізації проєктів. Управління туристичними проєктами повинно базуватися на стратегічному плануванні, яке включає оцінку ризиків, аналіз конкурентоспроможності та адаптацію до змінюваних умов на ринку.

Ефективна стратегія маркетингу та брендингу може суттєво підвищити впізнаваність туристичної дестинації на міжнародному рівні. Ключовими аспектами є цільові кампанії, використання сучасних технологій та соціальних медіа для просування дестинації, а також формування іміджу, що підкреслює унікальні риси регіону, такі як природні пейзажі, історичні пам'ятки та культурні особливості. Співпраця з міжнародними фондами, організаціями та агентствами може забезпечити додаткові ресурси для реалізації туристичних проєктів. Це також може включати обмін досвідом та кращими практиками у сфері розвитку туризму. Таким чином, туристичні проєкти є важливим елементом стратегічного розвитку туристичних дестинацій. Вони не лише сприяють економічному зростанню, але й забезпечують соціальну стабільність, екологічну стійкість та культурне збагачення регіонів. Успішна реалізація таких проєктів вимагає комплексного підходу, що охоплює всі зазначені аспекти.

Завдяки туристичним проєктам можливе створення нових робочих місць, що позитивно впливає на зайнятість населення. Цей ефект може бути особливо помітним у регіонах, де інші джерела доходу обмежені. Наявність нових робочих місць не лише підвищує рівень життя, але й стимулює споживчий попит на товари та послуги, що далі веде до розвитку локальної економіки.

Соціальний аспект туристичних проєктів також має важливе значення. Вони можуть сприяти зміцненню соціальних зв'язків у громадах, оскільки залучають місцевих жителів до участі у проєктах, організації заходів, виставок і фестивалів. Такі ініціативи не лише підтримують культурну ідентичність, але й формують почуття гордості за рідний край.

Сприяння взаємодії між туристами та місцевими жителями може покращити міжкультурний обмін, допомагаючи зміцнити соціальні зв'язки.

Екологічний аспект є ще однією важливою складовою впливу туристичних проєктів. У рамках сталого розвитку туризму, реалізація екологічних ініціатив, таких як збереження природних ресурсів, розвиток екологічного туризму, впровадження енергоефективних технологій і заходів з охорони навколишнього середовища, можуть забезпечити баланс між економічним зростанням і збереженням природи. Ці заходи сприяють збереженню біорізноманіття та природних ландшафтів, що є важливими для збереження екосистем. Крім того, туристичні проєкти можуть стимулювати інновації в сфері технологій та управлінських практик. Впровадження новітніх технологій, таких як мобільні додатки для бронювання, віртуальні тури та інтерактивні платформи для туристів, дозволяє зробити досвід подорожей більш комфортним та цікавим. Інноваційний підхід до управління проєктами може забезпечити ефективність та адаптивність у швидко змінюваному середовищі.

З точки зору стратегічного розвитку, важливо також враховувати ринкові тренди та зміни в споживчих уподобаннях. Оскільки сучасні туристи все більше прагнуть до унікальних і автентичних вражень, проєкти, які пропонують локальний досвід, культурні заходи та активний відпочинок, можуть стати особливо популярними. Це підкреслює необхідність адаптації туристичних продуктів до змінюваних умов та потреб споживачів.

Успішне управління туристичними проєктами вимагає також співпраці між державними, приватними та неурядовими організаціями. Створення партнерств може забезпечити більш комплексний підхід до розвитку дестинацій, дозволяючи залучати різноманітні ресурси та експертизу. Співпраця між зацікавленими сторонами сприяє ефективному розподілу

ресурсів та створенню спільних ініціатив, які можуть принести користь усім учасникам процесу.

Отже, туристичні проекти мають значний вплив на стратегічний розвиток туристичних дестинацій. Вони не лише сприяють економічному зростанню, але й покращують соціальні умови, зберігають екологію та культурну спадщину. Комплексний підхід до управління такими проектами, що включає інновації, екологічні ініціативи та активну участь місцевих жителів, може забезпечити стійкий розвиток туристичних регіонів у майбутньому.

Розширення інформації про вплив туристичних проєктів на стратегічний розвиток туристичних дестинацій також включає аспекти, які стосуються управлінської структури та планування. Ефективне управління проектами є ключовим для досягнення запланованих результатів, тому важливо розробити чітку стратегію, яка включатиме оцінку ризиків, моніторинг виконання, а також механізми контролю та корекції в разі відхилень від намічених цілей. Стратегічне планування в сфері туризму потребує залучення різних зацікавлених сторін, включаючи державні органи, приватний сектор, неурядові організації та місцеві громади. Співпраця цих груп може призвести до розробки більш комплексних та сталих туристичних програм, що відповідатимуть потребам різних сегментів ринку. Це дозволяє враховувати різноманітність потреб та вподобань потенційних туристів, що є важливим у конкурентному середовищі.

Також варто зазначити, що розвиток туристичних проєктів може стимулювати інвестиції в регіонах, які раніше не мали можливості залучати зовнішні ресурси. Залучення інвесторів може створити нові можливості для бізнесу, поліпшити інфраструктуру, а також забезпечити додаткові джерела доходу для місцевих органів влади через податки і збори. Ці інвестиції також можуть бути спрямовані на розвиток нових послуг і продуктів, що відповідають сучасним вимогам ринку.

Необхідність екологічної стійкості в рамках туристичних проєктів стає все більш актуальною, особливо в умовах глобальних змін клімату. У рамках реалізації проєктів важливо впроваджувати принципи сталого розвитку, які включають збереження природних ресурсів, енергозбереження, управління відходами та зменшення впливу на навколишнє середовище. Успішні проєкти можуть служити прикладом для інших регіонів, демонструючи, як туризм може позитивно впливати на екологічні процеси.

Важливим елементом стратегічного розвитку туристичних дестинацій є також впровадження новітніх технологій. Сучасні інформаційні технології, такі як штучний інтелект, аналітика даних та мобільні додатки, можуть значно покращити управління туристичними проєктами. Вони дозволяють здійснювати глибокий аналіз споживчого попиту, налаштовувати маркетингові кампанії та оптимізувати процеси бронювання та обслуговування клієнтів.

Крім того, розвиток цифрових платформ і соціальних мереж може відігравати важливу роль у просуванні туристичних дестинацій. Вони забезпечують можливість для швидкого та ефективного спілкування з потенційними туристами, що дозволяє знижувати витрати на рекламу та підвищувати залученість аудиторії. Інтерактивний контент, який демонструє унікальність та привабливість регіону, може бути особливо ефективним у залученні нових відвідувачів. Вплив туристичних проєктів на стратегічний розвиток туристичних дестинацій є багатограним і включає економічні, соціальні, екологічні та технологічні аспекти. З урахуванням всіх цих факторів, відповідальне планування та управління може створити стабільну основу для успішного розвитку туризму, що принесе користь як туристам, так і місцевим громадам.

Розвиток туристичних проєктів та їхній вплив на стратегічний розвиток туристичних дестинацій продовжує залишатися важливим аспектом для економічного зростання та соціального прогресу регіонів. У

цьому контексті важливими є нові тенденції та підходи, які можуть забезпечити сталий розвиток туристичних територій.

1. Сталий туризм. Зростає значення сталого туризму, що передбачає збереження екологічної рівноваги та культурної спадщини. Туристичні проєкти, які акцентують увагу на збереженні довкілля, використанні місцевих ресурсів та підтримці місцевих спільнот, стають все більш популярними. Наприклад, екологічні готелі та агротуризм залучають туристів, які шукають аутентичний досвід, пов'язаний із природою та місцевими традиціями.

2. Інклюзивний розвиток. Нові проєкти в сфері туризму спрямовані на залучення різних соціальних груп, включаючи людей з обмеженими можливостями. Це потребує адаптації інфраструктури та послуг, що робить туристичні дестинації більш доступними та привабливими для всіх категорій населення. Включення місцевих жителів у процеси прийняття рішень також сприяє більшій соціальній справедливості.

3. Технологічні інновації. Технологічні зміни також суттєво впливають на розвиток туристичних проєктів. Використання віртуальної та доповненої реальності в промоції туристичних дестинацій дозволяє створювати інтерактивні та привабливі рекламні матеріали. Крім того, технології блокчейн можуть використовуватися для покращення прозорості у фінансових операціях, що може підвищити довіру між інвесторами та місцевими громадами.

4. Гнучкі бізнес-моделі. В умовах постійних змін у світовій економіці та соціальному середовищі гнучкі бізнес-моделі стають важливими для успіху туристичних проєктів. Туристичні підприємства повинні бути готові адаптуватися до змін у попиті, таких як зростання популярності індивідуальних та нестандартних маршрутів, що потребує швидкого реагування на тенденції ринку.

5. Прозорість та етика. Зростає попит на прозорість та етичність в управлінні туристичними проєктами. Інвестори та туристи все більше

уваги приділяють етичним аспектам, таким як захист прав працівників у туристичній сфері, відповідальність перед місцевими громадами та екологічні практики. Підприємства, які дотримуються цих принципів, можуть отримати конкурентні переваги на ринку.

6. Інтеграція культури та туризму. Залучення культурних аспектів у туристичні проєкти може стати ефективним способом підвищення їхньої привабливості. Розвиток культурного туризму, що включає фестивалі, виставки, гастрономічні події та традиційні ремесла, дозволяє туристам зануритися у місцеву культуру, що створює унікальний досвід і сприяє розвитку місцевої економіки.

7. Залучення інвестицій. Важливим аспектом стратегічного розвитку туристичних дестинацій є залучення інвестицій у розвиток інфраструктури та сервісів. Державна політика, що підтримує інвесторів через податкові пільги та грантові програми, може суттєво збільшити обсяги фінансування для нових проєктів. Сьогоднішні туристичні проєкти відіграють вирішальну роль у стратегічному розвитку туристичних дестинацій. Впровадження інновацій, адаптація до змін, акцент на сталості та етичності є ключовими факторами, які забезпечують успіх у цій галузі. Підтримка з боку держави та активна участь місцевих громад можуть значно підвищити ефективність реалізації туристичних проєктів та їхній вплив на економіку та соціальне середовище регіонів.

8. Міжнародна співпраця. Стимулювання міжнародної співпраці є важливим елементом розвитку туристичних дестинацій. Спільні проєкти між країнами, які дозволяють обмінюватися досвідом, технологіями та інвестиціями, можуть значно підвищити конкурентоспроможність регіонів на міжнародному рівні. Участь у міжнародних виставках, ярмарках та конференціях відкриває нові можливості для просування туристичних продуктів та залучення нових клієнтів.

9. Персоналізація послуг. Сучасні туристи шукають унікальні враження, тому проєкти, що пропонують персоналізовані послуги, мають значну

перевагу. Використання великих даних та аналітики для визначення потреб і вподобань клієнтів дозволяє розробляти індивідуалізовані маршрути, які можуть значно покращити якість обслуговування. Це може включати адаптацію послуг до специфічних інтересів, таких як гастрономічний туризм, активний відпочинок чи культурні події.

10. Промоція регіонів через соціальні медіа. Соціальні медіа стали потужним інструментом для просування туристичних дестинацій. Завдяки платформам, таким як Instagram, Facebook та TikTok, регіони можуть швидко і ефективно демонструвати свої унікальні пропозиції. Створення привабливого контенту, включаючи відеоролики та фото, які підкреслюють культурні та природні особливості, може залучити нових туристів та підвищити впізнаваність бренду регіону.

11. Залучення молоді. Залучення молодих людей до туристичних проєктів є важливим аспектом для забезпечення сталого розвитку. Молодь часто є двигуном інновацій, тому їх участь у плануванні та реалізації проєктів може призвести до нових ідей та підходів. Освітні програми, стажування та волонтерські проєкти у сфері туризму можуть мотивувати молодь активно долучатися до розвитку галузі.

12. Розвиток інфраструктури. Забезпечення належної туристичної інфраструктури є основою для успішного розвитку дестинацій. Це включає дороги, транспорт, готелі, ресторани та інші сервіси. Інвестування у модернізацію існуючої інфраструктури та будівництво нових об'єктів може значно підвищити привабливість регіону для туристів. Важливо, щоб ці інвестиції відповідали потребам ринку та були економічно обґрунтованими.

13. Оцінка впливу проєктів. Оцінка впливу туристичних проєктів на економіку, соціальну структуру та навколишнє середовище є важливим етапом їх реалізації. Регулярний моніторинг та аналіз результатів допоможуть виявити сильні та слабкі сторони проєктів, що, у свою чергу, дозволить вносити корективи у стратегію розвитку. Залучення експертів

та використання сучасних методик оцінки дозволять отримати більш точні дані для прийняття рішень.

14. Формування бренду DESTINATION. Ефективне формування бренду туристичної DESTINATION може значно підвищити її конкурентоспроможність. Це передбачає не лише розробку візуальної ідентичності, а й створення цінностей, які характеризують регіон. Важливо, щоб бренд відображав унікальні особливості місцевої культури, традицій та природних ресурсів [5].

Розвиток туристичних проєктів має величезний вплив на стратегічний розвиток туристичних DESTINATION. Успішне впровадження інновацій, адаптація до сучасних викликів, акцент на сталості та етичності, а також активне залучення місцевих спільнот і міжнародних партнерів можуть суттєво підвищити ефективність туристичної індустрії. Постійний моніторинг та аналіз результатів проєктів, а також гнучкість у реагуванні на зміни ринку стануть ключовими факторами для успішного розвитку туристичних DESTINATION у майбутньому.

Розвиток туристичних проєктів відіграє ключову роль у стратегічному розвитку туристичних DESTINATION, оскільки формує основи для сталого економічного зростання, соціальної інтеграції та охорони навколишнього середовища. У сучасних умовах, коли конкуренція на ринку туризму зростає, важливо впроваджувати інноваційні підходи, які відповідають потребам і очікуванням туристів. Основні аспекти, що впливають на успішність туристичних проєктів, включають Інноваційність і адаптивність, оскільки здатність проєктів впроваджувати нові технології, продукти та послуги, а також адаптуватися до змінюваних умов ринку, є критично важливою для їхнього успіху. Залучення місцевих жителів до розробки та реалізації туристичних проєктів сприяє створенню автентичного туристичного досвіду, який підвищує інтерес туристів до DESTINATION, а підтримка місцевої культури та традицій не лише збагачує туристичний продукт, але й сприяє розвитку економіки регіону.

Державна підтримка та залучення грантових коштів стають важливими інструментами для реалізації інвестиційних проєктів у сфері туризму, але для успішного використання цих ресурсів необхідні знання та досвід у розробці якісних проєктів. Ефективне просування туристичних продуктів через соціальні медіа та інші канали комунікації дозволяє збільшити впізнаваність дестинацій; створення сильного бренду, що відображає унікальність регіону, може суттєво підвищити конкурентоспроможність.

Важливість екологічних та соціальних аспектів у туристичних проєктах не можна недооцінювати, адже впровадження практик сталого розвитку, що включають охорону навколишнього середовища та підтримку соціальної справедливості, стає необхідною умовою для довгострокового успіху. Також, система управління ризиками є важливим елементом для забезпечення успішної реалізації туристичних проєктів, оскільки розуміння можливих ризиків і готовність до них допомагають мінімізувати негативні наслідки та підвищити ймовірність успіху. Отже, розвиток туристичних проєктів є складним і багатогранним процесом, що потребує комплексного підходу та стратегічного планування. Успіх залежить від здатності проєктних команд адаптуватися до швидко змінюваного середовища, залучати необхідні ресурси, інтегрувати інновації та враховувати інтереси всіх учасників процесу. Саме через ці аспекти можна створити конкурентоспроможні туристичні дестинації, які будуть привабливими для туристів і матимуть позитивний вплив на розвиток регіонів.

1.3 Аналіз кращих європейських практик використання природної та історичної спадщини як основи стратегічного розвитку туристичної дестинації

Аналіз кращих європейських практик використання природної та історичної спадщини як основи стратегічного розвитку туристичних дестинацій демонструє, що ефективне використання культурних, природних і історичних ресурсів є ключовим фактором для підвищення привабливості дестинацій, залучення туристів, а також для створення умов для сталого розвитку. Європа має багатий досвід у використанні спадщини для формування унікальних туристичних продуктів, які орієнтовані як на внутрішніх, так і на міжнародних туристів. Ці практики дозволяють забезпечити економічний розвиток регіонів, зберегти культурне багатство і зробити його доступним для майбутніх поколінь.

Одним із найважливіших аспектів є залучення природної спадщини як основи для розвитку екотуризму. Наприклад, національні парки в Німеччині та Швейцарії активно використовуються для розвитку туристичної інфраструктури, що забезпечує збереження природних екосистем і надає можливість туристам насолоджуватися унікальними природними ландшафтами. У Німеччині національний парк «Чорний Ліс» розробив спеціальні маршрути для піших, велосипедних і кінних прогулянок, які допомагають регулювати потік туристів і захищати природні зони від надмірного впливу. У Швейцарії акцент робиться на екологічно чистий транспорт, наприклад, електричні автобуси, що перевозять туристів у гірських регіонах, зменшуючи забруднення повітря.

Щодо використання історичної спадщини, найкращі практики можна побачити в Італії та Франції. Італія, зокрема в Тоскані та Умбрії, використовує свої середньовічні міста та архітектурні пам'ятки для розвитку культурного туризму. Малі міста регіону активно підтримують

місцевих ремісників, які створюють автентичні вироби, що стали важливим елементом туристичного продукту. Це створює нові робочі місця для місцевих жителів і сприяє розвитку креативної економіки. У Франції, зокрема в долині річки Луара, замки є основою для розвитку туристичних продуктів. Завдяки грантам та інвестиціям, замки були відновлені і стали привабливими туристичними об'єктами, що залучають відвідувачів не тільки з Франції, а й зі всього світу.

Окремо варто розглянути концепцію культурних маршрутів, які об'єднують кілька локацій, пов'язаних між собою історичною або культурною темою. Наприклад, «Шлях Святого Якова» (Іспанія) проходить через кілька європейських країн і об'єднує не лише релігійні, але й історичні та культурні об'єкти. Цей маршрут сприяє розвитку різних регіонів, дозволяючи туристам відкривати для себе менші населені пункти, зберігаючи їхню культурну спадщину і сприяючи розвитку інфраструктури.

У контексті аналізу європейських практик використання природної та історичної спадщини для стратегічного розвитку туристичних дестинацій важливо врахувати й інші успішні моделі та методи, які допомагають країнам забезпечувати сталий розвиток та конкурентоспроможність у глобальному туристичному секторі.

Однією з таких моделей є концепція "Культурної столиці Європи", яку активно реалізує Європейський Союз з метою популяризації європейської культурної різноманітності та розвитку туристичного потенціалу. Щороку один або кілька міст отримують статус "Культурної столиці Європи", що дає їм можливість залучати туристів та інвесторів. Наприклад, у 2019 році італійська Матера отримала цей статус, і завдяки інвестиціям у культурну інфраструктуру та збереження історичних пам'яток, кількість відвідувачів значно зросла, а саме місто отримало новий поштовх для економічного розвитку.

Іншим прикладом є розвиток "тематичних сіл" у Європі. Такі села пропонують унікальний досвід, пов'язаний із місцевими традиціями, ремеслами та культурою. Наприклад, село Віторія-Гастейс в Іспанії активно розвиває свій туристичний продукт навколо традиційного виробництва вина. Це забезпечує не лише розвиток туристичної інфраструктури, але й створення нових робочих місць у виноробній галузі, а також сприяє популяризації місцевих традицій. Ще одним важливим аспектом є використання природної спадщини для розвитку здоров'я і велнес-туризму. В Угорщині, наприклад, курортні міста, такі як Хевіз, активно використовують свої термальні води для залучення туристів з усього світу. Окрім лікувальних процедур, такі міста пропонують туристам унікальні культурні програми, що дозволяє підвищити їхню конкурентоспроможність на міжнародному ринку. Велнес-туризм стає дедалі популярнішим серед європейців, які шукають не тільки розваг, але й відпочинку з користю для здоров'я.

Підхід до розвитку туризму в Австрії є гарним прикладом інтеграції культурної спадщини в повсякденне життя туристичної дестинації. Відень, як культурний центр з багатою музичною спадщиною, активно пропагує свої музичні традиції через фестивалі, оперні концерти, які збирають туристів з усього світу. Це дозволяє не лише підкреслити унікальність дестинації, а й створює умови для розвитку місцевого бізнесу, залучення інвестицій у культурний сектор.

Ще одним інноваційним підходом є створення так званих "креативних кластерів" у містах, що сприяє розвитку сучасного мистецтва та креативних індустрій як частини туристичного продукту. Наприклад, у Швеції місто Мальме активно підтримує художні майстерні, креативні студії, які стали важливою складовою культурного туризму. Вони залучають туристів, що цікавляться сучасним мистецтвом, і допомагають створювати нові робочі місця в креативній економіці.

Також важливу роль у розвитку туристичних дестинацій відіграє співпраця між державним і приватним секторами. Державна підтримка інвестиційних проєктів, податкові пільги для інвесторів та створення сприятливих умов для розвитку бізнесу дозволяють розвивати туристичну інфраструктуру, зберігаючи природну і культурну спадщину. У Нідерландах, наприклад, держава активно фінансує проєкти з реставрації історичних каналів у Амстердамі, що дозволяє не лише зберегти архітектурні пам'ятки, а й збільшити туристичну привабливість міста.

Крім того, у Європі значна увага приділяється просуванню концепції сталого туризму. Це передбачає зменшення впливу на навколишнє середовище та збереження культурних ресурсів. Наприклад, у Норвегії розвиток туризму базується на принципах сталого використання природних ресурсів, і країна активно підтримує проєкти, які сприяють збереженню біорізноманіття, мінімізації викидів CO₂ та розвитку екологічної свідомості серед туристів.

Важливо зазначити, що розвиток туристичних дестинацій потребує комплексного підходу, який враховує не тільки привабливість для туристів, а й інтереси місцевих жителів. Європейські країни, такі як Фінляндія, активно впроваджують політику залучення місцевих громад до процесу прийняття рішень щодо розвитку туризму. Це дозволяє забезпечити баланс між потребами туристів і місцевого населення, що сприяє соціальній стабільності і підвищенню рівня життя в регіоні.

Таблиця 1.3.

Приклади кращих європейських практик

Країна	Туристичний об'єкт	Основні заходи	Результати
Німеччина	Національний парк «Чорний Ліс»	Розробка екомаршрутів, регулювання потоків туристів	Зменшення негативного впливу на екосистеми
Швейцарія	Альпійські регіони	Використання електротранспорту для перевезення туристів	Підвищення екологічної стійкості регіону

Продовження таблиці 1.3.

Італія	Тоскана, Умбрія	Підтримка місцевих ремісників, розвиток культурного туризму	Зростання доходів місцевого населення
Франція	Замки долини Луари	Відновлення пам'яток, створення туристичної інфраструктури	Залучення міжнародних туристів
Іспанія	«Шлях Святого Якова»	Створення культурного маршруту, поєднання історичних місць	Залучення туристів, розвиток малих регіонів

Джерело: розроблене автором

Також варто відзначити досвід Скандинавських країн у розвитку сталого туризму. Наприклад, у Норвегії використовується концепція «зеленої інфраструктури» для збереження природних ресурсів і розвитку туристичної діяльності, що мінімізує негативний вплив на навколишнє середовище. Високі стандарти сталого розвитку дозволяють Норвегії зберігати природні ландшафти, які є основою для екологічного туризму, і залучати туристів, зацікавлених у збереженні природи.

Крім того, важливим фактором успішного використання спадщини є інтеграція інформаційних технологій у розвиток туристичних дестинацій. Наприклад, у Великій Британії активно використовуються мобільні додатки та віртуальні тури для ознайомлення з історичними пам'ятками, що дозволяє залучати молодшу аудиторію і робити спадщину більш доступною. Віртуальні тури замків і музеїв Шотландії дозволяють туристам дізнаватися більше про історію регіону ще до фактичного відвідування, що сприяє збільшенню інтересу і відвідуваності.

Таблиця 1.4.

Використання інформаційних технологій у європейських туристичних проектах

Країна	Туристичний об'єкт	Інновації у використанні спадщини	Результати
Велика Британія	Історичні пам'ятки	Використання мобільних додатків і віртуальних турів	Залучення молоді, підвищення доступності

Шотландія	Замки, музеї	Віртуальні тури для ознайомлення з об'єктами до відвідування	Збільшення інтересу та відвідуваності
Норвегія	Природні ландшафти	Зелена інфраструктура, використання сталих технологій	Збереження природи, розвиток екотуризму

Джерело: розроблене автором

У європейських країнах розвиток туристичних дестинацій на основі використання природної та історичної спадщини є важливою стратегією для підвищення привабливості регіонів, стимулювання економічного зростання та збереження культурних ресурсів. Багато країн розробили успішні моделі, які поєднують туризм із збереженням спадщини, створюючи таким чином конкурентні переваги для туристичних регіонів.

Однією з ключових складових успішного використання спадщини є розвиток еко-туризму. Наприклад, у Швейцарії особлива увага приділяється використанню природних ресурсів, таких як Альпи, для розвитку екологічного туризму. Тут популярними є активні види відпочинку, зокрема піший туризм, альпінізм, велопрогулянки та гірські лижі. Окрім цього, збереження екосистем та біорізноманіття є важливою частиною туристичного продукту, що приваблює туристів, які шукають екологічно чисті та безпечні місця для відпочинку. Швейцарські курорти підтримують низький рівень викидів і активно використовують відновлювані джерела енергії, що також є частиною сталого розвитку дестинацій.

Ще одним аспектом є розвиток культурного туризму на основі історичної спадщини. В Італії та Франції багато старовинних замків, палаців та історичних будівель відреставровано й адаптовано під туристичні потреби. Наприклад, регіон Тоскана в Італії активно використовує свої культурні пам'ятки, зокрема середньовічні замки, унікальні вілли та історичні міста, такі як Флоренція. В результаті цей регіон приваблює туристів з усього світу, які цікавляться історією, мистецтвом та архітектурою. Також у Франції реставрація замків Луари

дозволила не лише зберегти культурну спадщину, а й зробити цей регіон популярним серед туристів, що забезпечило нові робочі місця та підвищило рівень життя місцевих громад.

Однією з найкращих європейських практик є інтеграція туризму з розвитком місцевих ремесел і традицій. У багатьох європейських країнах, зокрема в Іспанії та Португалії, успішно використовуються традиційні ремесла, кулінарні фестивалі та святкування для залучення туристів. Наприклад, у місті Валенсія проводиться фестиваль "Лас Фальяс", під час якого виготовляються величезні скульптури з пап'є-маше, що привертають туристів з усього світу. Це дозволяє не лише популяризувати місцеву культуру, а й сприяти розвитку малого бізнесу, оскільки туристи активно купують місцеві товари та послуги.

Успішним прикладом використання природної спадщини для розвитку туризму є також національні парки. Наприклад, у Хорватії Національний парк Плітвицькі озера є одним із найбільш відвідуваних місць в країні завдяки своїй унікальній природі та збереженню екосистеми. Туризм у таких місцях розвивається з урахуванням принципів сталості та охорони природи, що дозволяє зберігати унікальні природні ландшафти та забезпечувати високий рівень якості туристичних послуг.

Країни Балтії, зокрема Естонія та Латвія, активно розвивають туризм на основі культурно-історичної спадщини, поєднуючи середньовічну архітектуру зі збереженням традицій та культурних звичаїв. Таллінн в Естонії є прикладом міста, яке зберегло свій середньовічний характер, і завдяки цьому стало популярним туристичним напрямком. Місто активно підтримує історичні фестивалі, що дозволяє туристам зануритися в атмосферу середньовіччя, що сприяє підвищенню туристичної привабливості.

Окрім природних та культурних ресурсів, важливу роль у розвитку туристичних DESTINAЦІЙ відіграє інфраструктура. Успішні європейські приклади демонструють, що розвиток туристичної інфраструктури є

невід'ємною складовою для забезпечення якості туристичних послуг. У Німеччині, наприклад, активно розвивається інфраструктура для велотуризму. Німецькі велосипедні маршрути дозволяють туристам подорожувати по всій країні, милуючись природою та відвідуючи історичні пам'ятки. Це сприяє розвитку малого бізнесу вздовж маршрутів, зокрема готелів, ресторанів та сервісних пунктів для велосипедистів.

У Великій Британії розвиток туризму базується на концепції культурних маршрутів, які дозволяють туристам відвідати історичні місця та культурні об'єкти, пов'язані з відомими особистостями або подіями. Наприклад, маршрут, присвячений Вільяму Шекспіру, дозволяє відвідати Стратфорд-на-Ейвоні, де народився і жив знаменитий драматург, а також інші місця, пов'язані з його життям і творчістю. Це сприяє залученню туристів, які цікавляться літературною спадщиною, і допомагає зберегти культурні об'єкти та розвивати місцеву економіку.

Ще однією важливою складовою є цифровізація туризму. В Італії, наприклад, використовуються інтерактивні мобільні додатки, що дозволяють туристам самостійно досліджувати історичні місця, отримувати інформацію про культурні об'єкти та бронювати квитки на екскурсії. Такі технології роблять туризм зручнішим і доступнішим для туристів з різними потребами, зокрема для молоді та людей з обмеженими можливостями.

Також європейські країни активно використовують партнерства між державою, приватним сектором і громадськими організаціями для забезпечення розвитку туризму на основі спадщини. Наприклад, у Франції проекти з реставрації та збереження історичних пам'яток часто фінансуються за рахунок спільних інвестицій держави та приватних компаній. Це дозволяє залучати необхідні фінансові ресурси для реалізації великих проектів, які є важливими для збереження національної спадщини.

Загалом, аналіз європейських практик використання природної та історичної спадщини для стратегічного розвитку туристичних дестинацій демонструє, що ефективний розвиток можливий лише за умов комплексного підходу. Це передбачає врахування потреб туристів, збереження спадщини, залучення місцевих громад, розвиток інфраструктури та впровадження інновацій. Всі ці елементи є важливими для створення конкурентоспроможних туристичних продуктів, які приваблюють туристів, сприяють економічному розвитку регіонів і збереженню природних та культурних ресурсів для майбутніх поколінь.

Ще один важливий аспект розвитку туристичних дестинацій на основі природної та історичної спадщини полягає у створенні привабливих брендів та маркетингових стратегій. Європейські країни успішно використовують унікальні особливості своїх регіонів для створення потужних туристичних брендів, які роблять дестинацію впізнаваною на міжнародному рівні. Наприклад, французька Прованс є брендом, що асоціюється з лавандовими полями, традиційною кухнею, культурою та мистецтвом. Завдяки чітко сформованому іміджу регіон приваблює велику кількість туристів, що, в свою чергу, сприяє розвитку локальної економіки та підвищенню якості життя населення. Також велике значення має розробка якісних туристичних продуктів, що базуються на традиціях та історії регіону. Важливим прикладом є винний туризм у Франції, Італії та Іспанії. Регіони, де розвинене виноградарство, активно залучають туристів через організацію винних турів, дегустацій, візитів на виноробні підприємства. Це сприяє розвитку як туристичного сектору, так і сільського господарства, підтримуючи місцевих виробників і зберігаючи аграрні традиції.

Культурні фестивалі є ще одним дієвим інструментом популяризації туристичних дестинацій. Наприклад, у Німеччині Октоберфест є однією з найвідоміших подій, яка щороку приваблює мільйони відвідувачів з усього світу. Такий фестиваль не тільки підкреслює культурні особливості

Баварії, а й стимулює розвиток готельного бізнесу, ресторанного сектору та сфери розваг.

Одним з інноваційних напрямків у розвитку туристичних дестинацій є застосування віртуальних турів та додаткової реальності. Наприклад, музеї в Нідерландах та Франції впроваджують технології віртуальної реальності, що дозволяє відвідувачам насолоджуватися експонатами та історичними місцями, не виходячи з дому. Це особливо актуально в умовах обмеженого пересування або для тих, хто не має змоги фізично відвідати місце. Такі рішення роблять культурну спадщину доступнішою і дозволяють залучити нові категорії туристів.

Також важливим елементом успішного розвитку дестинацій є залучення місцевих громад до туристичних проєктів. У Швеції та Фінляндії, наприклад, активно підтримуються ініціативи, які залучають місцевих жителів до створення туристичних продуктів, таких як культурні тури, майстер-класи з ремесел або кулінарні заходи. Це дозволяє зберігати традиції та культурну спадщину, водночас забезпечуючи зайнятість та економічний розвиток місцевого населення.

Європейські країни також успішно використовують моделі кооперації між різними регіонами для розвитку туризму. Наприклад, концепція "Європейських культурних маршрутів", розроблена Радою Європи, включає маршрути, що перетинають кілька країн і регіонів, об'єднуючи їх навколо спільної історичної або культурної тематики. Це сприяє створенню спільних туристичних продуктів, які привертають увагу міжнародних туристів і сприяють розвитку регіональної співпраці.

Одним ключовим елементом є фінансування та залучення інвестицій для розвитку туристичних проєктів. У багатьох європейських країнах державні та приватні фонди активно інвестують у проєкти з реставрації пам'яток та розвитку туристичної інфраструктури. Європейські гранти та програми фінансової підтримки дозволяють регіонам, які мають значний туристичний потенціал, розвиватися та залучати відвідувачів, зберігаючи

при цьому свою спадщину. Наприклад, Європейський Союз фінансує проекти розвитку туристичних DESTИНАЦІЙ у рамках програм "Європа креативна" та "Інтеррегіональна співпраця", що стимулює розвиток туризму та збереження культурних цінностей.

Наостанок, важливим фактором є впровадження стійких практик у туризмі. Європейські країни активно підтримують концепцію сталого туризму, що базується на збереженні екосистем, мінімізації негативного впливу на навколишнє середовище та розвитку екологічної свідомості туристів і місцевого населення. Наприклад, у Норвегії впроваджено сертифікацію туристичних підприємств, що відповідають критеріям сталості, а також розроблено національні стандарти для збереження природних ресурсів і зменшення впливу туризму на довкілля.

Таким чином, аналіз європейських практик свідчить про важливість комплексного підходу до використання природної та історичної спадщини для розвитку туристичних DESTИНАЦІЙ. Впровадження інновацій, партнерство між різними секторами, залучення місцевих громад, розвиток інфраструктури та акцент на стійкість є ключовими факторами, які забезпечують успішний розвиток і привабливість туристичних регіонів, а також сприяють збереженню унікальної спадщини для майбутніх поколінь.

РОЗДІЛ 2

ПРОЄКТНІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО РОЗРОБКИ ТА УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТОМ НА ПРИКЛАДІ НПП ДНІСТРОВСЬКИЙ КАНЬЙОН

2.1 Обґрунтування доцільності розробки туристичного проєкту для НПП Дністровський каньйон

Національний природний парк «Дністровський каньйон» — один із природоохоронних об'єктів України, розташований у Тернопільській області. Цей парк охоплює значну частину долини річки Дністер та прилеглі території. Дністровський каньйон є одним із найбільших каньйонів Європи і включений до Семи природних чудес України. Природна унікальність цього регіону створює можливості для розвитку екологічного, рекреаційного та освітнього туризму. Основна мета створення парку полягає у збереженні та відтворенні природних комплексів, геологічних утворень, рідкісних та охоронюваних видів рослин і тварин, а також у створенні екологічно сталих умов для їх існування. НПП Дністровський каньйон є важливим місцем збереження природної різноманітності та унікальних екосистем.



Рис 2.1 – Карта НПП «Дністровський каньйон»

Джерело [6].

НПП Дністровський каньйон є туристичною дестинацією в Україні. Цей каньйон є найбільшим у Європі і приваблює туристів своєю природною красою, унікальними ландшафтами та великими можливостями для активного відпочинку. Однією з найголовніших переваг Дністровського каньйону є його вражаючі пейзажі. Високі скелі, які стоять над річкою Дністер, створюють неповторну атмосферу та роблять місце чарівним для відвідувачів. Тут можна побачити вертикальні стіни, невеликі водоспади, печери та мальовничі острови. Для туристів, які люблять активний відпочинок, Дністровський каньйон пропонує багато можливостей. Можна займатися водними видами спорту, такими як каякінг, рафтинг або веслування на каное. Річка Дністер має різні рівні складності, що дає можливість як початківцям, так і досвідченим спортсменам знайти відповідний маршрут.

Крім того, Дністровський каньйон славиться своїми печерами. Одна з найбільш відомих - Криштальна печера, яка знаходиться поруч з селом Крижопіль. Її гіпсові кристали та унікальні форми вражають уяву та роблять її популярною серед туристів. Також у каньйоні можна знайти багато мальовничих селищ та старовинних міст, які варто відвідати. Наприклад, Городок, Кам'янець-Подільський та Бакота, що відомі своєю багатою історією та архітектурою. Організовані тури та екскурсії в НПП Дністровський каньйон допоможуть туристам насолодитися його красою та відчувати дух пригоди. Такі тури включають переїзди на каяках або човнах, відвідування печер та ознайомлення з історичними місцями.

НПП Дністровський каньйон є одним з найбільш вражаючих природних об'єктів в Україні. Парк є великим потенціалом для розвитку нових видів туризму, які зможуть відрізнити його серед конкурентів. НПП "Дністровський каньйон" є визначною туристичною природно-заповідною територією, яка має значний потенціал і приваблює для відвідувачів.

Регіон є не лише природним надбанням, але й унікальною локацією для розвитку туризму різних типів: екологічного, активного, історико-культурного, спортивного, наукового. Завдяки своїм природним багатствам та ландшафтам, каньйон має величезний потенціал для приваблення туристів як з України, так і з-за кордону.

Унікальний рельєф та геологічні формації: Дністровський каньйон має винятковий ландшафт із глибокими ущелинами, стрімкими берегами та природними оглядовими майданчиками, які можуть стати привабливими для екстремальних видів туризму, таких як скелелазіння та параглайдинг. На його території є численні печери, включно з печерами-гrotами, де могли б проходити туристичні екскурсії та освітні тури з вивчення геологічних формацій.

Біорізноманіття: На території знаходяться рідкісні та ендемічні види тварин та рослин, включаючи види, занесені до Червоної книги України. Наявність унікальної флори й фауни дозволяє розвивати екотуризм з акцентом на біологічні дослідження, спостереження за дикою природою та фотографію. Для цього варто облаштувати спеціальні маршрути й інформаційні табло.

Річкові ресурси: Річка Дністер є екологічно чистою і придатною для проведення різних водних видів туризму, таких як рафтинг, каякінг, каное та риболовля. Розробка інфраструктури для відпочинку на воді, облаштування баз відпочинку та пунктів прокату водного спорядження значно підвищить привабливість цієї дестинації.

Для розробки ефективної стратегії розвитку туристичного потенціалу НПП "Дністровський каньйон" можна використовувати досвід європейських парків.

Зокрема, успішні практики зі збереження природної спадщини, розвитку інфраструктури та залучення місцевих громад, як це реалізовано у природних парках Німеччини та Франції, можуть стати взірцем для

підвищення конкурентоспроможності регіону та створення стійких туристичних маршрутів.

Таблиця 2.1.

Порівняння НПП з міжнародними парками

Параметр	НПП "Дністровський каньйон"	Парк Сом'є, Франція	Шварцвальд, Німеччина
Цільова аудиторія	Внутрішні та зовнішні туристи, любителі природи	Туристи всіх вікових груп, орієнтовані на еко- та етнотуризм	Екологічно свідомі туристи, прихильники активного відпочинку
Фінансування	Грантове, державне фінансування	Державне, приватні інвестиції	Муніципальне фінансування, підтримка громадських організацій
Соціальна інтеграція	Початковий етап розвитку співпраці з громадами	Високий рівень залучення	Постійне залучення місцевих жителів
Тип туризму	Екотуризм, культурний туризм, екстрим	Екотуризм, сільський туризм, етнографічні маршрути	Вело-туризм, екотуризм, прогулянки
Екологічні практики	На стадії розробки	Розвинена мережа стежок, мінімізація відходів	Упроваджено програми сталого управління

Джерело: розроблено автором

НПП "Дністровський каньйон" є одним із найбільш перспективних напрямків для розвитку екологічного та культурно-історичного туризму в Україні. Його унікальність полягає в багатстві природного ландшафту, біорізноманітті, історичній та культурній спадщині. Створення сучасного туристичного проєкту для цього національного природного парку потребує детального обґрунтування, оцінки існуючих ресурсів та розробки інноваційної стратегії з урахуванням найкращих європейських практик.

Природні умови Дністровського каньйону вирізняються своїм багатством та різноманіттям, оскільки рельєф каньйону представляє геологічні формації, що були сформовані мільйони років тому. Стіни

каньйону багаті на унікальні відкладення, де виявлено рештки давніх організмів та сліди колишніх океанів. Сам каньйон формує значні перепади висоти, що дозволяє створювати оглядові майданчики для насолоди краєвидами. Це середовище є ідеальним для розвитку туризму, орієнтованого на дослідження природи, включаючи спелеотуризм у місцевих печерах, геологічні екскурсії та орнітологічні тури.

Річка Дністер, що протікає через каньйон, є важливою туристичною складовою. Вона забезпечує можливості для водних видів туризму, таких як рафтинг, каякінг і катання на каное, а також для спортивної риболовлі. Туристичний проєкт повинен включати створення водних маршрутів з інфраструктурою для безпечного відпочинку на воді. Крім того, планується розвивати пішохідні маршрути вздовж річки, облаштовуючи їх інформаційними стендами про особливості екосистеми.

Залучення місцевих громад у проєкт є важливим кроком для розвитку економіки регіону. Розвиток туризму сприятиме створенню нових робочих місць та можливостей для малого бізнесу. Наприклад, місцеві жителі можуть пропонувати послуги гідів, оренди спорядження, організації екскурсій або харчування для туристів. Спеціалізовані тури, що знайомлять туристів із місцевими ремеслами, такими як гончарство або ткацтво, можуть підвищити інтерес до культури регіону та допомогти зберегти традиції. Особлива увага повинна бути приділена розвитку туристичної інфраструктури, такої як зони відпочинку, кемпінги, готелі та ресторанний бізнес, орієнтовані на екологічно свідомих туристів.

Важливою частиною туристичного проєкту є також екологічний аспект. Для того щоб забезпечити стале використання природних ресурсів, необхідно вжити заходів для захисту екосистеми від надмірного навантаження. Впровадження екологічних маршрутів з обмеженим доступом дозволить мінімізувати вплив на дику природу. Крім того, необхідно встановити екомаршрути для велосипедів та пішохідні стежки з обмеженням на їх використання у пікові сезони. У рамках екологічної

програми проєкту можна встановити інформаційні стенди з роз'ясненнями про важливість збереження природи, організувати екоакції для очищення територій, залучаючи як туристів, так і місцевих жителів. Це сприятиме формуванню екологічної свідомості у відвідувачів та покращенню стану навколишнього середовища.

Проєкт також має значний освітній потенціал. На його основі можна розробити освітні програми для молоді, спрямовані на вивчення біологічного різноманіття та екосистем каньйону. Це можуть бути освітні екскурсії для школярів і студентів, а також табори природоохоронного спрямування, які будуть пропонувати можливість безпосереднього дослідження природи. Створення освітніх центрів і залучення до них спеціалістів з екології та біології дозволить зробити парк важливим навчальним центром у регіоні. Можливе проведення міжнародних конференцій та дослідницьких семінарів, що привертатимуть увагу до природної спадщини України та популяризуватимуть НПП "Дністровський каньйон" як об'єкт наукових досліджень.

Аналіз кращих європейських практик свідчить про успішне використання природних ресурсів для розвитку туризму на сталих засадах. Наприклад, в національних парках Франції, таких як Піренеї або Сом'є, впроваджуються програми екотуризму, які враховують баланс між туристичним навантаженням і збереженням природних ресурсів. Інфраструктура облаштована таким чином, щоб мінімізувати вплив на довкілля, а також створюються умови для зручного доступу туристів, включаючи пункти оренди спорядження, інформаційні центри, кемпінги та зони для пікніків. В Шварцвальді, Німеччина, екологічний туризм є основною складовою розвитку регіону, де туристів залучають велосипедні та пішохідні маршрути, а місцеві жителі активно задіяні у наданні послуг та виробництві еко-продукції. Цей досвід можна використати для розробки комплексної стратегії розвитку НПП "Дністровський каньйон".

Згідно з порівняльним аналізом, НПП "Дністровський каньйон" має схожі природні та соціальні передумови для сталого розвитку туризму. Проте для успішної реалізації проєкту необхідно значне фінансування, яке можна залучити через грантові програми, приватні інвестиції, державне фінансування та міжнародні організації. Для оптимізації інвестицій та запобігання екологічному навантаженню потрібна співпраця з місцевими громадами та державними установами.

Таким чином, створення туристичного проєкту для НПП "Дністровський каньйон" є важливим кроком для збереження природного і культурного надбання України та економічного розвитку регіону. Проєкт сприятиме збільшенню туристичного потоку, збереженню природних ресурсів, підвищенню рівня екологічної свідомості серед туристів, покращенню інфраструктури та зростанню добробуту місцевого населення. Це дозволить Україні підвищити свою привабливість на світовому туристичному ринку та зміцнити національну природну спадщину. Ці приклади демонструють великий та безцінний досвід зарубіжних практик, але розглянемо конкретний приклад на прикладі НПП «Дністровський каньйон» та Монтерме, Франція.

Монтерме є невеликим містечком у Франції, відомим своїм розташуванням на стику річок Маас і Семой, що утворюють мальовничі каньйоноподібні ландшафти. Завдяки своїй історії, яка включає середньовічні замки та культурні пам'ятки, Монтерме приваблює туристів як історичними, так і природними об'єктами.



Рис 2.2 – Карта Монтерме, Франція

Джерело: [7].

Щороку Монтерме приваблює близько 100,000 відвідувачів, значну частину з яких становлять внутрішні туристи. На відміну від Дністровського каньйону, Монтерме має добре розвинену інфраструктуру, яка включає ресторани, готелі, туристичні центри та маршрути для піших і велосипедних прогулянок. Це забезпечує комфортне перебування туристів та більшу відвідуваність за рахунок створення зручностей для різних категорій відвідувачів.

Національний природний парк "Дністровський каньйон" і Монтерме, Франція, є двома визначними природними туристичними DESTINATIONAMI, які мають багато спільного, але й різняться за характером відвідування, збереження природних і культурних ресурсів, інфраструктурою та туристичними можливостями. Обидві локації залучають відвідувачів завдяки унікальним ландшафтам, можливостям для екотуризму та історичній цінності.

Національний природний парк "Дністровський каньйон" та Монтерме у Франції об'єднує значна увага до збереження природних ландшафтів і розвитку сталого туризму. Водночас Монтерме відзначається розвиненою туристичною інфраструктурою, орієнтованою на культурно-пізнавальний туризм, зокрема завдяки історичним пам'яткам і культурним заходам. НПП "Дністровський каньйон" більше фокусується на екологічних маршрутах та природному туризмі, що створює потенціал для розвитку унікальних активностей, таких як водні подорожі, спостереження за природою та освітні екотури.

Обидві території демонструють можливість поєднання природоохоронної діяльності та туризму, проте у Монтерме більше розвинута туристична інфраструктура з численними пішохідними стежками, оглядовими майданчиками та культурними подіями. Натомість НПП "Дністровський каньйон" має потенціал для розширення інфраструктури та створення нових туристичних продуктів, таких як кемпінги, веломаршрути та інтерактивні екоцентри.

Таблиця 2.2.

Порівняння Дністровського каньйону та Монтерме

Параметр	НПП "Дністровський каньйон"	Монтерме, Франція
Локація	Тернопільська область, Україна	Монтерме, Франція
Основні туристичні об'єкти	Річка Дністер, печери, природні ландшафти, археологічні пам'ятки	Річки Маас і Семой, замки, історичні будівлі, музеї
Відвідуваність	Близько 50,000 туристів щорічно	Близько 100,000 туристів щорічно
Інфраструктура	Обмежена, є кемпінги та пішохідні маршрути	Добре розвинена, наявність готелів, ресторанів, туристичних центрів
Можливості для активного відпочинку	Сплави, піші маршрути, оглядові майданчики	Піші маршрути, велосипедні екскурсії, культурні події
Екологічні заходи	Високий рівень природоохоронних заходів, збереження біорізноманіття	Переважно збереження культурної спадщини
Пропозиції з покращення	Розширення інфраструктури, покращення інформаційних центрів, інтерактивні заходи	Розширення інтерактивного туризму, доступність для людей з обмеженими можливостями

Джерело: розроблене автором

Монтерме приваблює туристів через поєднання культурної спадщини, мальовничих краєвидів та історичних пам'яток, створюючи насичений досвід для відвідувачів. Однією з найвідоміших особливостей є «Петля Маасу» — характерний вигин річки Маас, який пропонує захопливі панорамні види. Цей унікальний ландшафт приваблює туристів, зацікавлених у фотографії, прогулянках природою та походах хребтами з доступними стежками, звідки відкривається чудовий краєвид на Арденни. Монтерме також акцентує увагу на середньовічній історії та фольклорі, щоб збагатити враження відвідувачів. Ключові об'єкти, як-от скельний масив Roc-La-Tour, пов'язаний з місцевими легендами, додають елементу містики. Історичні місця, як абатство Лаваль-Дьє XII століття,

відображають монастирську спадщину регіону. Ці пам'ятки часто доповнені інформаційними панелями та розповідями, що поглиблюють зв'язок відвідувачів із культурною історією регіону.

Сталий туризм є пріоритетом, з екологічно чистими маршрутами та охоронюваними природними територіями, які дозволяють туристам насолоджуватися природою без шкоди для навколишнього середовища. Окрім того, громада активно просуває Монтерме через сезонні фестивалі та культурні заходи, такі як мистецькі виставки та традиційні французькі ярмарки, які приваблюють як місцевих, так і міжнародних туристів. Завдяки збалансованому підходу до природної краси, культурного сторітелінгу та сталих практик, Монтерме створює модель для розвитку туризму, яка може бути корисною для таких місць, як Дністровський каньйон. Ці підходи можуть допомогти підвищити привабливість каньйону, поєднуючи мальовничі тури з багатою історичною розповіддю та ініціативами екотуризму.

Просування та розвиток туризму в Монтерме переважно підтримуються місцевими урядовими ініціативами, такими як *Агентство розвитку Арденн (ADT)* і партнерства з *Туристичним бюро Boucles de Meuse and Semoy*. Ці організації відповідають за підтримку ключових пам'яток, просування екотуризму та впровадження маркетингових стратегій, що підкреслюють унікальні культурні й природні особливості регіону, включаючи Мьозську петлю та Рок-ла-Тур. Завдяки цим агентствам Монтерме пропонує широкий спектр послуг, таких як інформаційні панелі, інтерактивні туристичні маршрути та сезонні події для залучення відвідувачів протягом усього року.

У Монтерме реалізується кілька цікавих інтерактивних та екологічних туристичних ініціатив:

VR-екскурсії: В регіоні активно використовуються віртуальні тури, наприклад, у Рок-ла-Тур і замках. На цьому мальовничому об'єкті, відомому як "Замок Диявола", доступні інтерактивні екскурсії з

використанням віртуальної реальності. Відвідувачі можуть через VR відчувати атмосферу минулих століть і дослідити, як ці місця виглядали раніше.



Рис 2.3 - Рок-ла-Тур, Монтерме

Джерело: [8].

Дитячі інтерактивні програми: Наприклад, "Квест Легенд", що охоплює культурні локації та легенди Монтерме. Цей маршрут поєднує казкові історії з інтерактивними іграми для дітей.



Рис 2.4 - "Квест Легенд", Монтерме

Джерело: [8].

Екологічні маршрути: Піша прогулянка "Легенди Мааса та Семоя" включає маршрути з інформаційними панелями, які описують унікальні міфи регіону, наприклад, про Чотирьох синів Аймона та Рок-ла-Тур. Прогулянка триває близько 2,5 годин і підходить для всієї родини.



Рис 2.5 - Піша прогулянка "Легенди Мааса та Семоя"

Джерело: [8].

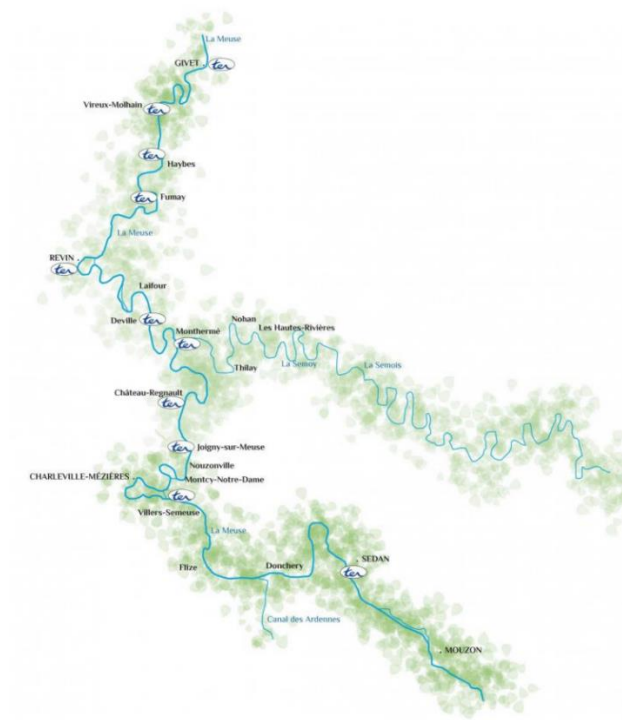


Рис 2.6 - Велосипедна траса вздовж Мааса (EuroVelo 19), що пропонує подорож мальовничою долиною

Джерело: [8].

Каяк-тури по Маасу: Це захоплива активність, під час якої гіді розповідають про екосистему регіону, фауну та флору.

Ремісничі ярмарки: Наприклад, під час фестивалів у Монтерме продаються місцеві вироби, такі як кераміка та дерев'яні вироби.

Організуються майстер-класи, де туристи можуть створити власні сувеніри.

Сезонні події: Фестиваль "Дні спадщини": Цей щорічний захід включає відкриття історичних місць для широкої публіки, театралізовані виступи та інтерактивні квести.



1.7 – Ярмарка на фестивалі «Дні спадщини»

Джерело: [8].



1.8 – Фестиваль «Дні спадщини»

Джерело: [8].



1.9 – Виступи на фестивалі «Дні спадщини»

Джерело: [8].

Місцеві ремісничі ярмарки: Протягом року туристи можуть придбати вироби місцевих майстрів і навіть взяти участь у майстер-класах з виготовлення сувенірів

Крім того, статус Монтерме як «Квітучого міста» зміцнив його привабливість і забезпечив фінансування проєктів з благоустрою, що допомагає місту отримати визнання та додаткові ресурси від національних туристичних організацій і програм екотуризму. Цей статус не лише покращує мальовничість міста, але й приваблює внутрішніх і міжнародних туристів, зацікавлених в екологічно чистих туристичних напрямках

НПП «Дністровський каньйон» може запозичити з досвіду Монтерме кілька ефективних підходів для розвитку туризму, які допоможуть підвищити привабливість та інфраструктуру парку. Нижче наведені ключові аспекти цього досвіду:

1. Екологічний і культурний туризм

Монтерме активно просуває концепцію екологічного та культурного туризму, зосереджуючись на збереженні природних ландшафтів і культурної спадщини. Розроблено багатofункціональні пішохідні маршрути вздовж річки з інформаційними табличками, які детально описують місцеву флору, фауну та історичні об'єкти. Наприклад, частина маршруту EuroVelo 19 пропонує вело- і пішохідні маршрути уздовж Маас, які проходять через історичні міста та природні пам'ятки. Організуються каякінг-тури з професійними гідами, що надають інформацію про екосистему річки Маас. Такі тури дозволяють поєднати активний відпочинок і вивчення природи регіону.

Фестиваль легенд у Монтерме, також відомий як "Le Printemps des Légendes" ("Весна легенд"), є центральною подією, яка сприяє збереженню культурної спадщини регіону Арденн. Цей фестиваль організовують раз на два роки, і він включає театральні вистави, музичні

концерти, майстер-класи та інтерактивні заходи, які висвітлюють місцеві легенди, міфи та фольклор.

Захід відбувається в Монтерме, де акцент робиться на відтворенні легенд, таких як міфічні "Чотири сини Аймона", історії про фей, тролів та інших персонажів, що асоціюються з природними ландшафтами регіону. В рамках фестивалю також функціонує Центр легенд і ельфікології в Les Hauts-Buttés, який підтримує дослідження та популяризацію цих тем. У майбутньому фестиваль планується провести 5-6 квітня 2025 року, включаючи театральні вистави, вуличні вистави, ярмарки та концерти. Цей досвід інтерактивного занурення у легенди привертає туристів і дозволяє розкрити культурну глибину регіону

Дністровський каньйон може також розвивати еко-маршрути, інтегруючи історичні об'єкти та природні пам'ятки, що сприятиме збереженню культурної та природної спадщини. Наприклад:

Маршрут "Дністровське кільце". Пішохідний і велосипедний маршрут, який охоплює найбільш мальовничі частини каньйону. Він включає відвідування таких природних пам'яток, як Джуринський водоспад — найбільший рівнинний водоспад України, Печера Вертеба — унікальна археологічна пам'ятка, пов'язана з трипільською культурою. Інтеграція природних та історичних локацій у маршрут дозволяє туристам не тільки насолодитися ландшафтами, а й дізнатися більше про багатовікову історію регіону.

Водний маршрут "Дністровське узбережжя". Сплав на байдарках або катамаранах вздовж каньйону. Туристи зупиняються на спеціально облаштованих стоянках, біля яких є історичні пам'ятки, як-от руїни фортець Хотин та Чернівці. Пропонується відвідання природних заказників, зокрема, "Галицькі печери". Сплав створює можливість одночасно побачити природну велич каньйону та історичну спадщину.

Екскурсії історичними об'єктами. Включає маршрути, що поєднують відвідування таких об'єктів, як Хотинська фортеця — видатна історична

локація з інтерактивними виставками, Бакота — місце розташування скельного монастиря. Ці локації вже інтегровані в популярні туристичні маршрути, але потребують подальшого промоції. Організація спеціалізованих турів з екологічною або історичною тематикою допоможе створити більше можливостей для приваблення туристів, зацікавлених у глибокому ознайомленні з природою і культурою регіону.

Екологічні тури "Дністровським каньйоном". Це тури на байдарках чи катамаранах, під час яких туристи вивчають флору та фауну каньйону. Вони включають відвідування природних об'єктів, таких як Джуринський водоспад і Галицький національний природний парк. Ці тури дозволяють поєднати активний відпочинок з еко-освітою, а також знайомлять з важливими екологічними аспектами регіону, такими як збереження біорізноманіття.

Історичні тури "Шляхами козацької слави". Екскурсії по місцях, пов'язаних з історією козацтва, включаючи відвідування Хотинської фортеці, Чернівецької фортеці та інших історичних об'єктів. Це дозволяє зануритись в історичний контекст регіону, дізнатися більше про боротьбу за незалежність та історію місцевих поселень. Тури включають не лише історичні об'єкти, а й пейзажі, що допомагає зрозуміти історичні події у контексті природного ландшафту.

Археологічні тури в печери Вертеба. Це тури до однієї з найважливіших археологічних пам'яток в Україні — печера Вертеба, де були знайдені поселення трипільської культури. Туристи мають можливість побачити оригінальні артефакти та дізнатися про життя та звичаї стародавніх народів.

Еко-культурні фестивалі та заходи. Важливим аспектом є проведення фестивалів, таких як Фестиваль культури та традицій Дністровського каньйону, який об'єднує еко-туризм, місцеві традиції та культуру. У межах фестивалю проводяться майстер-класи з ремесел, конкурси з фотографії природи, лекції про екологію. Це дозволяє залучити туристів не лише для

пасивного відпочинку, але й для активного ознайомлення з культурними та природними аспектами регіону.

Нічні екскурсії "Тунель часу". Цей тур пропонує унікальну можливість зануритись у нічну природу каньйону. Туристи проходять через темні лісові масиви, слухають спів птахів та інші природні звуки. Додатково організуються екскурсії до історичних об'єктів у вечірній час. Дозволяє туристам побачити регіон з іншого боку, зосередившись на звуках та атмосфері нічного життя.

Інтерактивні програми та освітні ініціативи. Монтерме пропонує різноманітні інтерактивні екскурсії, включаючи майстер-класи для туристів. аналіз того , що зараз є в цьому напрямку.

У Монтерме протягом року проводяться численні ремісничі ярмарки, серед яких виділяються різдвяні заходи, спрямовані на підтримку локальних майстрів та залучення туристів. Наприклад:

Різдвяний ярмарок у Абриві: Це святковий захід із виставкою виробів місцевих ремісників, майстер-класами та розважальними програмами для дітей і дорослих, включаючи відвідини святого Миколая. Ярмарок супроводжується гастрономічними пропозиціями та святковою атмосферою.

Різдвяний ярмарок у Живе: Захід із традиційними різдвяними прикрасами, виставкою локальних товарів, а також спеціальними подіями, такими як безкоштовний каток і світлове шоу.

Маркет у Седані: Велике різдвяне село із затишними шале, де представлені унікальні вироби місцевих майстрів. Цей захід також включає музичні програми, декорації та атмосферу справжнього різдвяного свята.

Ці заходи не лише популяризують ремесла регіону, але й забезпечують туристам унікальні культурні враження. Відвідувачі мають змогу взяти участь у майстер-класах із виготовлення сувенірів, наприклад, із кераміки або текстилю, що додає інтерактивності та привабливості подіям

У Монтерме доступні два основних види інтерактивних екскурсій, які активно використовують сучасні технології та залучають різні аудиторії. Наприклад:

VR-тури: На історичних локаціях, таких як замки та монастирі, проводяться віртуальні тури. Наприклад, використання VR дозволяє туристам побачити, як ці місця виглядали в різні епохи, зокрема реконструкції інтер'єрів замків або історичних битв. Такі тури значно розширюють можливості занурення для туристів, особливо для тих, хто цікавиться історією. Ці тури створені для різних вікових груп і враховують потреби сучасних відвідувачів.

Дитячі інтерактивні програми: Екскурсії для дітей включають аніматорів, квести, інтерактивні ігри та навчальні заходи. Наприклад, під час екскурсій діти можуть дізнаватися про середньовічне життя через ігрові завдання або навіть брати участь у тематичних заходах, таких як "школа юного лицаря". Такі програми не лише розважають, а й навчають дітей основам історії та культури в доступній формі.

Дністровський каньйон може організовувати подібні заходи, такі як майстер-класи з місцевих ремесел, лекції про природні екосистеми каньйону, заняття з вивчення флори і фауни.

Існуючі заходи та ініціативи НПП «Дністровський каньйон»:

Еко-освітні програми. Природознавчі екскурсії для школярів, організовуються виїзні освітні тури, під час яких дітям розповідають про флору та фауну каньйону, значення збереження екосистеми. Екскурсії до екологічної стежки поблизу Джуринського водоспаду, з поясненням екосистем і гідрологічного значення водоспадів.

Місцеві ремесла та їх популяризація. Майстер-класи з гончарства та ткацтва: У селах поблизу каньйону проводяться невеликі майстер-класи для туристів, наприклад, у селі Заліщики. Учасники можуть виготовити традиційні глиняні горщики, які були характерними для цієї місцевості протягом століть.

Заняття з вивчення флори і фауни. Птахоспостереження (birdwatching): Для любителів природи організовуються походи з гідом для спостереження за рідкісними видами птахів, такими як орлан-білохвіст або рибалочка (спостереження в заповідній зоні поблизу села Вертеба). Лекції та тренінги. Теми екології каньйону: У партнерстві з місцевими природоохоронними організаціями проводяться лекції та воркшопи для мешканців регіону та туристів. Захід "Еко-каньйон" у місті Хотин (періодичний семінар із залученням екологів та біологів).

Кулінарні майстер-класи. Проводяться заняття з приготування традиційних страв регіону, таких як бануш із грибами чи поливка на основі місцевих трав. Фестиваль "Смак Дністра" у селі Коропець.

Тематичні тури. Історія та природа: Інтеграція історичних пам'яток (печера Вертеба, Джуринський водоспад) у контекст екологічних маршрутів.

Освітні тури для молоді та дітей можуть бути особливо цікавими, адже вони сприяють формуванню екологічної свідомості, а також привертають увагу сімейних туристів.

У Монтерме активно розвиваються освітні тури для молоді та дітей, які сприяють формуванню екологічної свідомості та приваблюють сімейних туристів. Ось кілька конкретних прикладів і ініціатив:

Відкриті екологічні класи: Унікальні майстер-класи та екскурсії, які проводяться на природі, наприклад, у болотах Hauts-Buttés. Тут діти можуть вивчати флору й фауну регіону в безпосередньому контакті з природою.

Інтерактивні навчальні програми: Програми для дітей, що поєднують історію та природу, наприклад, екскурсії до відомих оглядових точок, таких як Roc la Tour чи Roche à 7 Heures, які мають історичну та легендарну цінність.

Екофестивалі та тематичні події: Екологічно орієнтовані заходи та квести, які привчають дітей до бережного ставлення до навколишнього

середовища. Також на місцевих фестивалях відбуваються інтерактивні заходи, як-от ремісничі ярмарки або демонстрації роботи складувів.

Прогулянки вздовж Voie Verte (Зелений шлях): Спеціально обладнані безпечні маршрути для дітей та сімей, які можуть досліджувати природу на велосипедах, пішки чи навіть на роликах. Це понад 120 км доріжок, створених у спокійних умовах. Такі заходи підходять як для освітніх шкільних екскурсій, так і для сімейного відпочинку, залучаючи відвідувачів до культурного й природного багатства регіону.

Розвиток інфраструктури та логістики. Монтерме активно інвестує в розвиток туристичної інфраструктури, створюючи зручні місця для паркування, зони для відпочинку, оглядові майданчики та туристичні центри. Дністровський каньйон може застосувати цей підхід для забезпечення більш зручного доступу для відвідувачів, розширення зон для кемпінгу та відпочинку.

Сучасний стан інфраструктури Дністровського каньйону:

Зони кемпінгу та відпочинку: На території каньйону вже працюють кілька офіційних зон для кемпінгу, наприклад, у селах Касперівці та Устечко. Вони облаштовані мінімальними зручностями — місцями для розведення багаття, невеликими навісами, але часто не мають водопостачання або санвузлів.

Розширення доступу до природних локацій: Встановлено екостежки, такі як маршрут до Джуринського водоспаду. Однак багато стежок у регіоні не мають позначень або інформаційних панелей, що ускладнює їх використання туристами.

Розвиток водного туризму: Річка Дністер є основою для сплавів на байдарках та катамаранах. Одним із популярних маршрутів є сплави від села Нижнів до Заліщиків, які займають 1–3 дні. Проте наявність інфраструктури для зупинок на водному маршруті залишається мінімальною.

Позначені маршрути та туристичні знаки, які забезпечують комфортне пересування по каньйону, а також інформаційні таблички з описом кожної зони, сприятимуть покращенню навігації і вивченню історичних місць. Монтерме має добре розвинуту систему туристичних маршрутів із зручними інформаційними панелями.

Уздовж "Петлі Маасу" розташовані пішохідні й велосипедні стежки, обладнані табличками, які описують геологію, флору, фауну, а також історію регіону. Маршрути до таких популярних точок, як Roc la Tour та Roche à Sept Heures, пропонують детальні панорами та пояснення про природні та історичні особливості. Ці маршрути забезпечують доступність і залучають як піших туристів, так і велосипедистів.



1.10 – Приклад інформаційних табличок

Джерело: [8].



1.11 – Приклад інформаційних табличок

Джерело: [8].



1.12– Приклад карт на інформаційній таблиці

Джерело: [8].

Цифровий маркетинг та інтерактивні ресурси. Монтерме використовує цифрові платформи для залучення туристів, включаючи віртуальні тури та мобільні додатки. Монтерме активно використовує цифрові платформи для просування туризму та створення інтерактивних вражень.

Конкретні приклади:

Віртуальні тури "The Monthermé Loop": Відвідувачі можуть здійснити віртуальну подорож навколо мальовничої петлі річки Маас через інтерактивний онлайн-платформу. Це дозволяє потенційним туристам ознайомитися із захопливими оглядовими точками, як-от Roc la Tour та Roche à 7 Heures, до відвідування реальних локацій.

Мобільний додаток SmartGuide: Монтерме інтегровано в мобільний додаток SmartGuide, що пропонує аудіоекскурсії, мапи та інформаційні панелі про головні туристичні місця. Додаток доступний для завантаження безкоштовно, що підвищує зручність для туристів.

Панорами та доповнена реальність: Використання 360-градусних панорам для ключових точок, як-от Quatre Fils Aumon, дозволяє туристам отримати уявлення про регіон із будь-якої точки світу. У деяких місцях впроваджено AR-технології для оживлення легенд та історичних подій.

Інтерактивні квести: Діти та молодь можуть брати участь у тематичних квестах, створених для розваг та навчання. Наприклад, туристам пропонується пройти маршрути, інтегровані з легендами Арденн, через додатки на основі AR.

Платформа STQRY: Вона надає можливість створення інтерактивних маршрутів із використанням GPS-навігації та інформаційних панелей. У Монтерме використання таких технологій допомагає туристам вивчати регіон через інтерактивні цифрові гід, що поєднують текстову, аудіо- та візуальну інформацію про місцеві пам'ятки.

VR-екскурсії та мультимедійні програми: Для визначних місць, таких як Roc La Tour, доступні віртуальні тури, які дозволяють переглянути історичні реконструкції та дізнатися більше про легенди регіону.

Мобільний додаток Voicemap: Цей аудіогід інтегрує текстові інструкції та звукові записи, які активуються залежно від геолокації. Додаток розповідає про місцеві легенди, зокрема про "Чотирьох синів Аймона" та інші знакові локації в долині Маас. Використання цих технологій значно підвищує доступність і привабливість Монтерме для туристів, особливо молоді та сімей, які цінують інтерактивні і сучасні формати туризму.

Дністровський каньйон може впровадити подібні цифрові інструменти, зокрема мобільний додаток, що надає інформацію про маршрути, визначні місця та природні пам'ятки. аналіз того, що зараз є в цьому напрямку.

На сьогоднішній день цифрові технології використовуються в регіоні в обмеженій мірі. Зокрема:

Інформаційні ресурси. Сайт НПП "Дністровський каньйон". Основне джерело інформації про національний природний парк. Тут можна знайти загальні відомості про маршрути, природні пам'ятки та правила відвідування. Недоліки: відсутність інтерактивності та мобільної оптимізації, що обмежує залучення аудиторії.

Сторінки в соціальних мережах (Facebook, Instagram). Використовуються для інформування про події, природні явища та екологічні акції. Недостатньо інтерактивного контенту, як-от відеогід чи панорамні знімки.

Потенціал для впровадження. Розробка мобільного додатка: Аналогом може стати мобільний додаток на зразок SmartGuide або izi.TRAVEL. Ці програми дозволяють створювати аудіогіди, інтерактивні мапи та маршрути.

Можливості для Дністровського каньйону: Включення опису основних маршрутів, таких як "Печера Вертеба", "Бакота" та "Галицькі скелі". Доповнена реальність для історичних місць (наприклад, відтворення давніх поселень трипільської культури).

Панорамні тури та VR. Віртуальні тури можуть популяризувати місця для туристів, які планують поїздку. Для прикладу, як це зроблено для каньйонів Гранд-Каньйону (США).

Конкретні приклади впроваджених ініціатив. QR-коди на інформаційних табличках: Розміщені в кількох популярних точках каньйону, але поки не покривають усіх об'єктів. Можливе розширення: кожен QR-код може вести до сторінки з аудіогідом або відео. Туристичний сайт "Тернопільщина": Має секцію про Дністровський каньйон, але інтерактивність мінімальна. Пропозиції для покращення: Розробка додатка з мапами та AR-елементами (захоплюючи історії про Бакоту, опис флори й фауни). Створення 360° панорам для популяризації маршруту "Бакота – Староушицький заказник".

Інтеграція з популярними платформами, як izi.TRAVEL, для прив'язки аудіогідів до місць каньйону.

Впровадження таких рішень допоможе зробити Дністровський каньйон більш доступним, інтерактивним і цікавим для сучасних туристів. Активне просування в соціальних мережах та онлайн-кампанії також може залучити більше молодих туристів, які віддають перевагу цифровим форматам планування подорожей. аналіз того , що зараз є в цьому напрямку

Монтерме активно використовує цифрові платформи для залучення туристів через соціальні мережі, мобільні додатки та онлайн-кампанії. Деякі з прикладів:

Instagram та Facebook: На цих платформах створюються регулярні дописи, що включають фото визначних пам'яток, короткі відео про місцеву природу та історію, а також інформацію про майбутні події та фестивалі. Використання форматів Reels та Stories допомагає залучити молодіжну аудиторію, орієнтуючи на легкий доступ до інформації через смартфони.

Співпраця з інфлюенсерами: Локальні блогери й туристичні фотографи часто залучаються для створення автентичного контенту. Їхній акцент на реальних враженнях дозволяє підвищити довіру до регіону як туристичного напрямку.

Мобільний додаток: Офіційний додаток Monthermé містить інтерактивні карти, опис маршрутів і список визначних пам'яток із доступними аудіогідами. Цей інструмент допомагає туристам самостійно планувати маршрути.

Онлайн-кампанії: Веб-сайт регіону надає актуальну інформацію про події та дозволяє бронювати квитки на заходи. Є інтеграція із сервісами, як-от Google Travel, для більшої видимості регіону в пошукових запитах. Такі заходи роблять Монтерме доступним та привабливим для цифрової аудиторії, сприяючи його популяризації як сучасного туристичного напрямку.

Монтерме розвиває співпрацю з місцевими громадами, пропонуючи їм можливість брати участь у створенні туристичних продуктів, таких як гастрономічні маршрути та ремісничі ярмарки. Для Дністровського каньйону цей досвід також буде корисним — залучення місцевих ремісників і виробників не тільки створить нові можливості для туристів, але й підтримає економіку регіону.

Партнерство з місцевими та національними організаціями може забезпечити доступ до додаткових ресурсів та сприяти розширенню туристичних послуг, що позитивно вплине на якість обслуговування відвідувачів.

Ці елементи досвіду Монтерме можуть значно покращити туристичний потенціал Дністровського каньйону, допомагаючи йому перетворитися на привабливе місце для еко- і культурного туризму з добре розвиненою інфраструктурою та інтерактивними програмами.

2.2 Організаційні структури управління туристичним проєктом НПП Дністровський каньйон

Організаційна структура управління туристичним проєктом у Національному природному парку (НПП) «Дністровський каньйон» охоплює кілька ключових рівнів та включає низку державних, громадських, та партнерських організацій для ефективної координації та підтримки туристичної діяльності:

Державний рівень: Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України – надає основне стратегічне керівництво для НПП «Дністровський каньйон». Міністерство забезпечує нормативну підтримку та фінансування розвитку парку в рамках загальнодержавної екологічної та туристичної політики.

Регіональні органи влади Тернопільської області – здійснюють нагляд та сприяють розвитку інфраструктури, залучаючи інвестиції та підтримуючи місцеві проєкти, що сприяють туризму.

Адміністрація НПП «Дністровський каньйон»: Це основна структура управління парком, яка відповідає за операційну діяльність, планування та реалізацію програм із збереження біорізноманіття та розвиток туризму. Адміністрація парку координує проєкти з екологічної освіти, веде співпрацю з місцевими громадами та розробляє туристичні маршрути, що мінімізують екологічний вплив на навколишнє середовище.

Місцеві громади та громадські організації: Громадські об'єднання, зокрема екологічні та культурні організації, часто допомагають у промоції та збереженні природних та культурних пам'яток парку. Місцеві громади також надають можливості для розвитку екологічного туризму, займаючись виготовленням сувенірів, організацією фестивалів, подій і майстер-класів для туристів.

Партнерства та міжнародні проєкти: Парк активно співпрацює з міжнародними фондами, такими як Фонд Східної Європи та Глобальний екологічний фонд, які підтримують екотуризм, забезпечуючи навчання та фінансову допомогу для розвитку інфраструктури. Партнерські проєкти з іншими природними парками та міжнародними організаціями допомагають запроваджувати інноваційні підходи до сталого туризму, обміну досвідом та ресурсами для підвищення привабливості Дністровського каньйону.

Туристичні агентства та інформаційні центри: Важливу роль відіграють туристичні агентства та інформаційні центри, які здійснюють маркетинг парку, розповсюдження інформації про туристичні маршрути та пропонують послуги гідів. Вони також координують екскурсії та подорожі, що дозволяє забезпечувати організоване відвідування та зменшувати навантаження на природні ресурси.

Ця комплексна структура дозволяє НПП «Дністровський каньйон» ефективно реалізовувати стратегії збереження та розвитку туризму, забезпечуючи при цьому залучення місцевих громад і дотримання екологічних стандартів.

Національний природний парк (НПП) «Дністровський каньйон» управляється через багаторівневу організаційну структуру, яка залучає місцеві та національні установи, громадські організації, а також приватний сектор. Управління здійснюється під керівництвом державних органів та із залученням місцевих громад задля збереження природної спадщини й розвитку туристичного потенціалу.

Центральним органом управління НПП є адміністрація, яка відповідає за стратегічне планування, регулювання туристичних потоків, розвиток інфраструктури та дотримання екологічних стандартів. Адміністрація також відповідає за формування політики щодо природоохоронної діяльності та встановлює правила відвідування каньйону для туристів. Вона регулярно співпрацює з Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України для дотримання національних стандартів.

Роль місцевих громад є ключовою в управлінні та розвитку туристичних послуг. Громади, що живуть поблизу каньйону, активно залучаються до розвитку туристичної інфраструктури, створення агротуристичних ініціатив та підтримки екологічної чистоти території. Вони беруть участь у проєктах із розвитку місцевого бізнесу, зокрема екотуристичних баз та кемпінгів, що сприяє соціально-економічному розвитку регіону.

Аналіз ролі громад навколо НПП "Дністровський каньйон" показує, що місцеві жителі вже беруть активну участь у розвитку туризму.

Серед конкретних прикладів:

Агротуристичні ініціативи: ферми, що пропонують еко-тури та дегустації місцевих продуктів (наприклад, ферма "Молочна долина").

Екотуристичні бази: База "Дністрова Рів'єра" забезпечує проживання з екологічними стандартами.

Кемпінги: Організовані зони відпочинку біля сіл Устечко та Хмелева. Ці проєкти сприяють як економічному, так і екологічному розвитку регіону.

Спеціалізовані команди займаються популяризацією Дністровського каньйону, розробляючи і впроваджуючи маркетингові кампанії як на національному, так і на міжнародному рівні. Вони співпрацюють з туристичними агенціями, організовують медіа-кампанії та взаємодіють із туристами через соціальні мережі. Ці команди проводять цифрову промоцію, створюють контент про унікальність парку та використовують новітні технології, як-от віртуальні тури.

На даний момент, віртуальні тури по Дністровському каньйону не так широко представлені в онлайн-просторі, як могли б бути, однак деякі туристичні агенції вже пропонують інтерактивні варіанти дослідження цього регіону.

Зокрема, компанії, що працюють в цьому напрямку, пропонують різні варіанти віртуальних турів, які можуть включати такі активності як прогулянки по унікальних природних об'єктах каньйону, вивчення його флори та фауни. Наприклад, деякі компанії пропонують віртуальні екскурсії по каньйону, які включають в себе перегляд різних природних та історичних об'єктів, таких як травертинові скелі та печери, а також інформацію про культурні пам'ятки, розташовані в районі каньйону.

Крім того, ці тури можуть охоплювати водні маршрути, де учасники можуть спостерігати за природними пейзажами та дізнаватися більше про екологічну ситуацію в цьому регіоні. Віртуальні тури можуть також бути корисними для вивчення важкодоступних місць каньйону, зокрема скель та водоспадів.

Для подальшого розвитку віртуальних турів можна розглянути створення спеціальних цифрових платформ, які дозволять інтерактивно переглядати картографію та історичні пам'ятки, включаючи можливість самостійного вибору напрямку подорожі.

Налагодження співпраці з навчальними закладами дозволяє залучати молодь до природоохоронної діяльності та популяризувати знання про екосистему каньйону. Організуються еко-табори та дослідницькі

проекти для студентів і школярів, що сприяє екологічному вихованню та поширенню інформації про каньйон серед молоді.

Налагодження співпраці з навчальними закладами в межах туристичних проєктів, таких як НПП "Дністровський каньйон", є важливим аспектом для залучення молоді до екологічної діяльності та популяризації природних і культурних цінностей регіону. В Україні є кілька прикладів ініціатив, спрямованих на екологічне виховання серед молоді, які можна адаптувати для НПП "Дністровський каньйон":

Екологічні табори та дослідницькі програми:

Еко-табори. У багатьох природних парках України вже проводяться еко-табори для школярів та студентів, де вони знайомляться з екосистемами, вивчають природу, займаються волонтерством, виконуючи екологічні завдання, такі як очищення територій або відновлення зелених зон. Наприклад, в рамках проєкту "Екологічна освіта" у Карпатах активно працюють еко-освітні табори, які залучають школярів і студентів для участі в природоохоронних заходах, що створює позитивний досвід взаємодії з природою.

Дослідницькі проєкти для студентів: В університетах, таких як Львівський національний університет та Чернівецький університет, проводяться наукові проєкти з дослідження біорізноманіття, водних ресурсів і флори на території природних заповідників, зокрема в межах національних парків. Студенти біологічних та екологічних факультетів можуть брати участь у дослідженнях Дністровського каньйону, здійснюючи наукові спостереження та аналізуючи екологічні дані.

Співпраця з екологічними організаціями: Співпраця з молодіжними організаціями, такими як Всеукраїнська екологічна ліга, яка займається популяризацією екологічних ініціатив серед молоді, може допомогти залучити студентів та школярів до програм активної участі в природоохоронних заходах у Дністровському каньйоні.

Міжнародні обміни та програми: Програми міжнародного обміну для молоді, де школярі та студенти можуть подорожувати та вивчати природоохоронні ініціативи в інших країнах Європи, можуть допомогти привнести досвід і нові ідеї для популяризації екологічних ініціатив в Україні.

Фінансування парку здійснюється за рахунок державних коштів, а також коштів, залучених від грантових програм та міжнародних організацій. НПП активно співпрацює з фондами, які сприяють розвитку екотуризму, і залучає інвесторів для підтримки програм розвитку інфраструктури, таких як створення екологічно чистих об'єктів і прокладання нових туристичних маршрутів.

Для фінансування екологічних ініціатив та розвитку інфраструктури НПП "Дністровський каньйон" залучаються різноманітні фінансові ресурси, зокрема державні кошти, грантові програми, міжнародні організації, а також приватні інвестиції.

Ось кілька прикладів фондів та маршрутів, які можуть бути залучені для фінансування таких проектів:

Global Environment Facility (GEF) — міжнародний фонд, що надає гранти для збереження природних ресурсів та сталого розвитку. GEF підтримує проекти, пов'язані з охороною природи, включаючи збереження біорізноманіття та розвиток екотуризму в Україні.

EU Horizon 2020 — програма Європейського Союзу для підтримки інноваційних проектів у сфері науки, технологій та екології. Через цей фонд можуть фінансуватись проекти, що стосуються збереження природних ландшафтів і розвитку екотуризму в регіоні.

Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН) — ця програма підтримує проекти, що сприяють сталому розвитку та охороні навколишнього середовища, зокрема в контексті екологічного туризму та збереження природних територій.

Гранти від фонду «Україна без сміття» — фінансова підтримка проектів, спрямованих на екологічну стійкість, утилізацію відходів і екологічну освіту.

Приклади туристичних маршрутів:

Екотуристичний маршрут "Дністер" — цей маршрут дозволяє туристам досліджувати природні багатства каньйону, ознайомлюючись з його флорою та фауною, а також відвідувати природоохоронні зони, вивчати географічні та історичні пам'ятки регіону.

Маршрут "Відродження природи" — цей маршрут спрямований на ознайомлення туристів з відновленими природними територіями, зокрема тими, що були вразливими до діяльності людини. Маршрут включає пішохідні прогулянки, кемпінги та освітні заходи.

Міжнародний пішохідний маршрут через Дністровський каньйон — можливість створити спільний міжнародний екотуристичний маршрут з іншими природними парками на території України та сусідніх країн, що дозволить збільшити потік міжнародних туристів.

У роботі з охорони природи НПП тісно співпрацює з екологічними організаціями, які організовують акції з прибирання території, посадки дерев та популяризації екологічного способу життя. Вони також забезпечують підтримку в організації подій, як-от фестивалі та тематичні ярмарки, що приваблюють туристів і допомагають зміцнити природоохоронну культуру серед відвідувачів.

НПП "Дністровський каньйон" активно співпрацює з численними екологічними організаціями, які сприяють охороні природи та розвитку екологічної свідомості серед відвідувачів парку.

Ось кілька прикладів таких організацій та їхніх ініціатив:

Всеукраїнська екологічна ліга. Ця організація активно проводить акції з прибирання території, висаджування дерев та очищення водних ресурсів. Вони також організовують тематичні заходи, такі як "День

Землі" або акції з боротьби з пластиковим забрудненням, що можуть бути включені до програм екотуризму на території НПП.

Екологічний клуб "Зелений світ". "Зелений світ" займається екологічною освітою та організацією заходів, спрямованих на збереження природної спадщини. Вони організовують фестивалі та ярмарки, де популяризують екологічні ініціативи, зокрема збереження біорізноманіття та сталий розвиток природних територій. Така співпраця з НПП "Дністровський каньйон" дозволяє залучати туристів та підвищувати екологічну свідомість.

Українська природоохоронна група. Ця організація активно залучена до охорони природи та природних ресурсів в Україні. Вона підтримує програми по збереженню ландшафтів, в тому числі на території НПП "Дністровський каньйон". Вони також проводять акції на місцевому рівні, які дозволяють залучити громадськість до активної участі в охороні природи.

Громадська організація "Еко-Люкс". Організація займається організацією тематичних ярмарків та фестивалів, на яких пропагуються екологічні принципи і сталий розвиток. Вони проводять майстер-класи з виготовлення екологічних виробів, а також демонстрації природних методів господарювання, що приваблюють туристів і сприяють формуванню природоохоронної культури.

Ці організації підтримують різні ініціативи, що сприяють сталому розвитку регіону, популяризації екологічних принципів серед молоді та туристів, а також сприяють розвитку локальних ініціатив в охороні природи та природних ресурсів. Вони організовують акції, спрямовані на поліпшення екологічної ситуації в НПП "Дністровський каньйон" та популяризацію природоохоронної діяльності серед відвідувачів каньйону.

Сучасні інноваційні рішення, як-от GPS-маршрути, еко-гайди та інформаційні панелі з QR-кодами, активно впроваджуються для поліпшення туристичного досвіду та забезпечення збереження природи.

Для покращення туристичного досвіду та забезпечення збереження природи на території НПП "Дністровський каньйон" впроваджуються сучасні інноваційні рішення, такі як GPS-маршрути, еко-гайди та інформаційні панелі з QR-кодами.

Ось кілька конкретних прикладів таких ініціатив:

GPS-Маршрути. Цей інструмент дозволяє туристам орієнтуватися на території каньйону, не заблукавши, а також зменшує вплив на навколишнє середовище. Система GPS-навігації, що інтегрована в мобільні додатки або пристрої, допомагає стежити за маршрутами та дає можливість уникати пошкодження природних об'єктів. Приклад: Мобільний додаток для туристів, який включає інтерактивні карти, GPS-навігацію та інформацію про природні пам'ятки.

Еко-Гайди. Еко-гіди сприяють популяризації принципів сталого туризму та природоохоронних практик серед туристів. Вони пропонують екологічно чисті та безпечні маршрути, включаючи детальну інформацію про місцеву флору та фауну, а також поради щодо збереження природи. Приклад: Інтерактивні еко-тури, де туристи можуть зібрати дані про види рослин і тварин, що зустрічаються на маршрутах, з використанням мобільних додатків.

Інформаційні Панелі з QR-Кодами. QR-коди на інформаційних панелях дозволяють туристам дізнатися більше про історичні та природні пам'ятки за допомогою мобільних пристроїв. Це може включати додаткову інформацію, віртуальні тури або підказки для подальших дій. Приклад: Панелі на ключових точках маршруту, які надають доступ до більш глибокої інформації через QR-коди. Вони також можуть містити посилання на мобільні додатки, які надають більше даних про екологічні та історичні аспекти території.

Ці інноваційні рішення допомагають інтегрувати сучасні технології у природоохоронну діяльність та підтримку сталого розвитку регіону, сприяючи збереженню природи та покращенню досвіду відвідувачів.

Розробка інтерактивних карт та додатків для туристів дозволяє забезпечити інформативність та спрощує орієнтацію в парку. Завдяки цій комплексній структурі управління, яка об'єднує місцеві громади, державні установи, екологічні організації та підприємницький сектор, НПП «Дністровський каньйон» розвивається як важливий туристичний об'єкт із врахуванням екологічних стандартів і залученням громади.

2.3 Планування заходів туристичного проєкту НПП Дністровський каньйон та ресурсне забезпечення

Проєкт "Розвиток туристичної інфраструктури в НПП Дністровський каньйон" передбачає систематичне планування заходів, спрямованих на розширення туристичних можливостей цього природного об'єкту та підвищення його привабливості для відвідувачів. Нижче розглянуто основні етапи та елементи планування, а також ресурсне забезпечення, необхідне для ефективної реалізації проєкту.

Основні етапи та заходи проєкту: Аналіз і дослідження території

НПП «Дністровський каньйон» — це один з найбільших природних об'єктів на заході України, що займає площу понад 53 тис. гектарів. Каньйон утворився через ерозійну діяльність річки Дністер і має вражаючі географічні особливості, такі як круті скелясті схили, численні водоспади, лісові масиви, степи та природні пам'ятки. Він є домом для понад 800 видів рослин і 250 видів тварин, серед яких зустрічаються рідкісні й охоронювані види. Це важливий елемент біорізноманіття України та природна спадщина, яка привертає увагу екотуристів.

Завдяки своїй природній красі та географічному розташуванню, Дністровський каньйон має значний туристичний потенціал. Туризм у цьому регіоні здебільшого орієнтований на екологічний та активний

відпочинок, зокрема на пішохідні та водні маршрути, що дозволяють досліджувати унікальні природні ландшафти та спостерігати за флорою і фауною каньйону. Важливим елементом є можливість для активного відпочинку: рафтинг, сплави по Дністру, піші прогулянки, велотуризм, а також кемпінг, що дозволяє туристам повною мірою насолодитися природою каньйону.

Екотуризм є важливим напрямком розвитку для НПП «Дністровський каньйон». Вже наявні екологічні маршрути, на яких туристи можуть вивчати місцеву флору і фауну, а також брати участь у заходах із природоохоронної діяльності, таких як прибирання території або висадка дерев. Одним із ключових напрямків є інтеграція сучасних технологій, таких як GPS-навігація, віртуальні тури та інформаційні панелі з QR-кодами, що полегшують доступ до інформації та сприяють більш глибокому зануренню у природні умови.

На сьогодні в НПП «Дністровський каньйон» розроблено низку туристичних маршрутів, що дають змогу відвідувачам досліджувати ключові природні та культурні пам'ятки.

Зокрема, це пішохідні та водні маршрути, що ведуть до таких точок, як:

Маршрут «Місця сили Дністровського каньйону», який дозволяє побачити найвідоміші природні об'єкти та ландшафти.

Маршрут на гору «Високий Камінь», звідки відкривається захоплюючий вид на каньйон і річку.

Культурно-історичні маршрути, які включають огляд археологічних пам'яток, середньовічних фортець і стародавніх монастирів.

Проведення детального аналізу наявної інфраструктури та природного середовища каньйону:

Дністровський каньйон — це природна пам'ятка, що розташована в Західній Україні та охоплює ділянки Чернівецької, Івано-Франківської та Тернопільської областей. Це важливий екологічний об'єкт, який є

частиною мережі природоохоронних територій. Каньйон має унікальний ландшафт, утворений в результаті ерозії річки Дністер, з численними скелястими утвореннями, лісами, луками та водоспадами. Його площа понад 53 тис. гектарів, і він є домом для понад 800 видів рослин і 250 видів тварин, включаючи рідкісні та охоронювані види.

З розвитком туризму на території каньйону поступово розвивається інфраструктура, хоча ще є багато потенціалу для вдосконалення.

На даний момент існує кілька основних елементів інфраструктури:

Туристичні маршрути: Природні маршрути охоплюють пішохідні, водні та комбіновані напрямки. Найпопулярнішими є маршрути, що проходять через мальовничі ділянки каньйону, до природних пам'яток, а також культурно-історичні маршрути, що включають відвідування середньовічних замків, монастирів та археологічних пам'яток.

Кемпінги та гостьові будинки: Зростаюча популярність туризму в каньйоні сприяє розвитку кемпінгів і еко-готелів, де туристи можуть зупинятися, відпочивати та насолоджуватися природою. Однак інфраструктура для кемпінгу та розміщення ще потребує вдосконалення, щоб забезпечити комфорт для великих потоків туристів.

Інформаційні панелі та GPS-навігація: Для покращення досвіду відвідувачів на маршрутах встановлені інформаційні панелі з QR-кодами, що дозволяють отримувати більше інформації про історичні та природні об'єкти. Важливим аспектом є використання GPS-навігації та мобільних додатків, що допомагають туристам орієнтуватися на місцевості.

Інфраструктура для активного відпочинку: Є наявність баз для рафтингу, велотуризму, а також можливостей для пішохідного туризму. Ці зручності дозволяють активно досліджувати каньйон та насолоджуватися природними ландшафтами.

Туристичні інформаційні центри: Наявність інформаційних центрів, де можна отримати необхідну інформацію про місцевість, маршрути та

послуги. Вони забезпечують туристів картами, розклади екскурсій і контактну інформацію для організаторів турів.

Незважаючи на наявність інфраструктури, існує кілька проблемних зон:

Нестача якісних доріг: Деякі ділянки, особливо у віддалених частинах каньйону, мають проблеми з транспортним сполученням.

Обмеження у туристичному сервісі: Хоча є кілька гостьових будинків, їх недостатньо для великих груп туристів.

Низька доступність для людей з обмеженими можливостями: Інфраструктура не завжди адаптована для осіб з інвалідністю.

Перспективи розвитку:

Розвиток екотуризму: Розширення екологічних маршрутів, проведення освітніх програм для туристів, інвестиції в «зелену» інфраструктуру (сонячні панелі, біотуалети).

Розбудова інфраструктури: Залучення інвестицій для побудови нових готелів, кемпінгів та пунктів харчування, що зможуть приймати більшу кількість туристів.

Цифровізація туризму: Розвиток мобільних додатків та веб-платформ, що полегшують доступ до інформації про маршрути, готелі, екскурсії.

Покращення дорожньої інфраструктури: Розробка і реконструкція туристичних доріг для зручного пересування.

НПП «Дністровський каньйон» має великий потенціал для розвитку туризму, зокрема екотуризму, активного відпочинку та культурного туризму. Існуюча інфраструктура дозволяє приймати туристів, але потребує вдосконалення для забезпечення комфортного перебування великих груп відвідувачів. Подальше інвестування в розвиток інфраструктури та використання сучасних технологій допоможе підвищити привабливість каньйону як туристичної дестинації і покращити досвід для туристів.

Таблиця 3.1.

Аналіз інфраструктури НПП "Дністровський каньйон" з цифрами

Параметр	Поточний стан	Прогнозовані вдосконалення
Площа території	53,000 га	Без змін
Кількість туристичних маршрутів	15 (пішохідних, водних, комбінованих)	Розширення до 25 маршрутів
Кількість готелів та гостьових будинків	10 (включаючи малі кемпінги)	Розширення до 20 об'єктів
Кількість екологічних кемпінгів	3	5 нових кемпінгів з екологічним стандартом
Кількість інформаційних панелей	10 (QR-коди, основні маршрути)	Розширення до 30 панелей та електронних табличок
Кількість туристичних центрів	2	Розширення до 4 центрів
Мобільний додаток для туристів	Немає	Розробка додатку з інтерактивними маршрутами та даними про об'єкти
Кількість екологічних акцій та заходів	3-5 на рік (по прибиранню, висадка дерев)	10-12 заходів, інтеграція з освітніми програмами
Число відвідувачів на рік	20,000 - 30,000	Прогнозоване збільшення до 50,000
Транспортна доступність	Обмежена (погані дороги на деяких ділянках)	Поліпшення інфраструктури доріг і мостів

Джерело: розроблено автором

Зміни плануються на наступні 3-5 років із залученням інвестицій в інфраструктуру та інновації.

Ці цифри відображають поточний стан та можливості розвитку для НПП «Дністровський каньйон». Справжні інвестиції та покращення інфраструктури допоможуть підвищити туристичний потік і зробити каньйон більш доступним і привабливим для відвідувачів. Вивчення туристичних потоків, потреб відвідувачів та розробка програм для різних типів туризму: екологічного, активного, культурного.

Таблиця 3.2.

Детальний аналіз туристичних потоків, потреб відвідувачів та програм для різних типів туризму в НПП "Дністровський каньйон"

Тип туризму	Потреби та інтереси відвідувачів	Програми та ініціативи для розвитку	Туристичні потоки	Прогнозоване зростання
Екологічний туризм	Інтерес до збереження природи	Екологічні програми з прибирання територій	10,000 відвідувачів на рік	Збільшення на 20% до 12,000
	Ознайомлення з флорою та фауною каньйону	Організація екологічних таборів для молоді	4,000 відвідувачів беруть участь в екологічних акціях	Збільшення участі до 5,000
Активний туризм	Спортивні заходи: пішохідні та водні маршрути	Велосипедні маршрути, пішохідні та водні тури, скелелазіння	12,000 відвідувачів на рік	Збільшення на 25% до 15,000
	Пошук адреналіну та активних вражень	Проведення спортивних змагань та фестивалів активного туризму	Популярність активних турів зростає кожного року	Ріст до 18,000 у найближчі 3 роки
Культурний туризм	Інтерес до історії та культури регіону	Культурні програми, лекції, майстер-класи, фестивалі	5,000 відвідувачів на рік	Збільшення на 30% до 7,000
	Залучення до фольклору та ремесел	Мистецькі ярмарки та культурні заходи, туристичні виставки	Відвідувачі з історичних та культурних центрів	Збільшення до 10,000 відвідувачів

Продовження таблиці 3.2.

Сімейний туризм	Сімейний відпочинок на природі	Спеціальні програми для сімей з дітьми, інтерактивні екскурсії	8,000 відвідувачів на рік	Збільшення на 15% до 9,200
	Підходить для людей різного віку	Програми для дітей, еко-освітні заходи	Проведення сімейних фестивалів та заходів	Ріст до 10,000 за 2 роки
Гастрономічний туризм	Пошук автентичних смаків регіону	Проведення гастрономічних фестивалів, дегустацій місцевих продуктів	3,000 відвідувачів на рік	Ріст на 20% до 3,600
	Інтерес до традиційної кухні	Майстер-класи з приготування традиційних страв	Зростання популярності гастрономічних турів	Ріст до 5,000 за 3 роки
Медичний туризм (здоров'я)	Відновлення здоров'я на природі	Розвиток wellness-туризму, програми з відновлення здоров'я	2,000 відвідувачів на рік	Прогноз на збільшення до 3,000
	Спокій і релаксація в екологічному середовищі	Медичні тури та відновлення у природному середовищі	Природні джерела, йога-тури, спа	Прогноз зростання до 4,500

Джерело: розроблене автором

1. Екологічний туризм: НПП «Дністровський каньйон» має великий потенціал у розвитку екологічного туризму, зростання популярності екологічних заходів та участі місцевих громад у природоохоронних програмах.

2. Активний туризм: Це найбільш перспективний напрямок, оскільки зростає інтерес до водних і пішохідних маршрутів. Прогнози показують значне збільшення відвідуваності.
3. Культурний туризм: Попит на культурні та історичні програми також зростає, і цей напрямок потребує розвитку фестивалів, майстер-класів і виставок.
4. Сімейний туризм: Програми для сімей та дітей будуть сприяти збільшенню кількості відвідувачів, оскільки все більше сімей шукають можливості для спільного відпочинку на природі.
5. Гастрономічний туризм: Цей напрямок має потенціал зростання, особливо в поєднанні з культурними заходами та майстер-класами.

Цей аналіз допомагає визначити ключові напрямки розвитку туристичних послуг в НПП «Дністровський каньйон» і сприяє формуванню стратегії для досягнення сталого розвитку в сфері туризму:

Проектування та облаштування туристичних маршрутів. Прокладання нових та вдосконалення існуючих туристичних маршрутів (пішохідних, велосипедних, водних).

Створення інформаційних пунктів уздовж маршрутів, встановлення панорамних оглядових майданчиків та безпечних місць для відпочинку.

Розробка інтерактивних карт та мобільних додатків для зручної навігації.

Розвиток інфраструктури та сервісів. Будівництво і реконструкція відпочинкових зон, кемпінгів, туристичних баз, місць для кемпінгу.

Забезпечення базовими зручностями: туалетами, зонами для барбекю, місцями для пікніка. Облаштування транспортної доступності та стоянок для автотуристів.

Інформаційна підтримка та просування. Проведення рекламних кампаній, створення веб-сайту та сторінок у соціальних мережах для популяризації Дністровського каньйону. Випуск інформаційних матеріалів, буклетів, відеороликів, що висвітлюють унікальність

каньйону. Організація екскурсій, тренінгів та освітніх програм для туристів та місцевих жителів.

Збереження екологічного балансу. Моніторинг стану екосистеми та забезпечення дотримання екологічних норм. Проведення освітніх заходів щодо відповідального ставлення до природи, а також встановлення зон для збереження дикої природи. Залучення еко-волонтерів та громадських організацій для охорони природи.

Фінансове забезпечення: Державне фінансування: залучення коштів із державного бюджету на підтримку та розширення інфраструктури:

Гранти та іноземні інвестиції: участь у міжнародних проєктах, які підтримують екотуризм (гранти від ЄС, участь у програмах з розвитку туристичних зон).

Внески місцевих підприємств: співпраця з локальними компаніями та підприємцями, які можуть фінансувати певні проєкти в обмін на рекламні можливості.

Матеріально-технічні ресурси: Закупівля обладнання для розвитку інфраструктури: знаків, карт, туристичного обладнання (намети, човни, велосипеди).

Реконструкція старих об'єктів та будівництво нових, придатних для проведення культурних заходів та активного відпочинку.

Людські ресурси: Залучення кваліфікованих спеціалістів для управління проєктом, а також волонтерів для допомоги в організації заходів.

Співпраця з гідами, екологами, менеджерами з туризму та маркетингу для надання якісних туристичних послуг.

Інформаційне забезпечення: Проведення цифрових маркетингових кампаній, організація блог-турів, створення інтерактивного контенту про парк.

Залучення ЗМІ та популярних інфлюенсерів до висвітлення природної краси та можливостей для відпочинку в НПП Дністровський каньйон.

Ці заходи й ресурси забезпечують планомірний розвиток туристичної інфраструктури НПП «Дністровський каньйон», сприяючи підвищенню його туристичної привабливості та екологічної стійкості.

Проект є важливим для розвитку як місцевої економіки, так і для збереження природних ресурсів цього унікального регіону. Туризм може стати основним джерелом доходу для місцевих громад. З огляду на унікальність природного об'єкта та його привабливість для туристів, правильна інфраструктура та ефективне управління туристичними потоками дозволять збільшити прибутки від екотуризму. Проект передбачає створення нових робочих місць для місцевих мешканців у сферах готельного бізнесу, обслуговування туристів, організації екскурсій, а також у супутніх галузях (громадське харчування, транспорт, ремесла).

Завдяки створенню нових зон відпочинку, спеціалізованих маршрутів, а також організації екологічних і освітніх програм, проект має на меті забезпечити сталий розвиток туризму без шкоди для екосистеми. Це також включає контроль за антропогенним впливом, що дуже важливо для збереження біорізноманіття НПП.

Розвиток інфраструктури дозволить покращити умови для відвідувачів. Це включає в себе зручні місця для ночівлі, сучасні парковки, веломаршрути, спеціальні майданчики для пікніків і спостереження за природою, що зробить НПП привабливим як для активного відпочинку, так і для сімейного туризму. Окрім цього, нові інфраструктурні об'єкти сприятимуть покращенню загального іміджу регіону.

Завдяки навчальним програмам, мобільним додаткам, екологічним маршрутам та обслуговуванню на високому рівні, проект буде орієнтований на сталий розвиток туризму, який поєднує економічну вигоду і збереження природи. Крім того, це дозволить уникнути надмірного туризму, який може призвести до деградації природних ресурсів.

НПП "Дністровський каньйон" має унікальні природні ресурси, але на даний момент його туристичний потенціал використовується не в повному обсязі. Це проект, який дозволить повніше розкрити можливості каньйону як туристичної дестинації, зокрема через екологічний та історико-культурний туризм. В умовах зростаючого інтересу до екологічного туризму в Україні і світі, цей проект є актуальним і вимагає швидкого впровадження.

Важливим аспектом є взаємодія з місцевими громадами. Проект передбачає активне залучення місцевих жителів до управлінських та туристичних процесів, що не тільки сприяє розвитку місцевої економіки, але й підвищує рівень обізнаності щодо важливості збереження природної спадщини.

Загалом, проект є важливим етапом для створення інфраструктури сталого туризму, який може принести економічні вигоди, зберегти природні ресурси та поліпшити життя місцевих громад. Його необхідність очевидна у контексті актуальних викликів для екологічно чистого туризму в Україні.

Розвиток туризму може значно покращити економічну ситуацію в місцевих громадах, оскільки залучить нові інвестиції та створить робочі місця в різних сферах: від обслуговування туристів до розвитку підприємництва. Цей проект допоможе збільшити місцеві доходи через платні послуги, такі як екскурсії, оренда обладнання для активного відпочинку, відвідування музеїв та культурних заходів. Покращена інфраструктура (дороги, готелі, рекреаційні зони) дозволить регіону стати привабливим для відвідувачів з різних куточків України та з-за кордону.

Проект націлений на розвиток туризму таким чином, щоб він не завдавав шкоди екосистемі НПП. Для цього передбачено створення екологічних маршрутів, контроль за антропогенним навантаженням, освітні програми для туристів щодо збереження природи, а також заходи по моніторингу стану навколишнього середовища. Це дозволить зберегти

природні ландшафти каньйону та унікальну флору і фауну, які є важливими для біорізноманіття регіону. Розвиток інфраструктури є критичним аспектом для покращення досвіду туристів. Це включає будівництво нових об'єктів для відпочинку, зручних пішохідних та веломаршрутів, облаштування інформаційних пунктів і зупинок на туристичних маршрутах. Це також передбачає покращення транспортного сполучення між основними локаціями, що дозволить туристам зручно і швидко переміщатися між цікавими місцями каньйону.

Завдяки сучасним тенденціям в розвитку екотуризму, проект може значно підвищити привабливість НПП "Дністровський каньйон" серед любителів активного відпочинку, екологічних подорожей та пізнавальних турів.

Завдяки сучасним тенденціям у розвитку екотуризму, проект НПП «Дністровський каньйон» може значно підвищити свою привабливість через інтеграцію таких аспектів:

Розширення інфраструктури для активного туризму: Це включає створення нових пішохідних та веломаршрутів, організацію водних маршрутів по Дністру, що дозволяє привабити туристів, які люблять активний відпочинок. Наприклад, можна влаштовувати трекінгові маршрути, які поєднують фізичні навантаження та природну красу каньйону, що приваблює любителів активних подорожей.

Екологічні програми та освітні заходи: Важливо розвивати інформативні тури, лекції і майстер-класи, що допоможуть туристам краще зрозуміти екологічні процеси, місцеву флору та фауну. Це не лише підвищить екологічну свідомість, але й дозволить привабити тих, хто шукає пізнавальні подорожі. Прикладом можуть бути еко-тури з місцевими гідами, де туристи мають можливість навчитися про важливість збереження природи.

Віртуальні тури та інтерактивні технології: Введення інноваційних технологій, таких як віртуальні тури, GPS-навігація по маршрутах,

інформаційні панелі з QR-кодами для самостійного вивчення екосистеми та історії місцевості, зробить тури більш доступними для ширшої аудиторії, зокрема для тих, хто не може фізично відвідати місце.

Фестивалі та події: Проведення екологічних фестивалів, які поєднують активний відпочинок з культурними заходами, сприятиме розвитку туристичних потоків. Наприклад, організація еко-фестивалів, на яких відвідувачі можуть брати участь у спортивних змаганнях або слухати лекції від експертів, допоможе привернути увагу до природи каньйону, сприяючи екологічному вихованню.

Маркетингова стратегія: Важливо застосовувати сучасні маркетингові інструменти, такі як соціальні мережі, блоги та відеоконтент, щоб залучити молодь та міжнародних туристів, які шукають унікальні природні об'єкти для активного відпочинку та екологічних подорожей. Інвестиції в рекламу та співпраця з онлайн-платформами дозволять створити міцну онлайн-присутність НПП.

Всі ці кроки допоможуть значно підвищити популярність НПП «Дністровський каньйон» серед туристів, зацікавлених у екологічному, активному та пізнавальному туризмі, а також забезпечити сталий розвиток регіону.

Це дозволить привернути туристів, які шукають не тільки відпочинок, але й можливість зануритися в природу, спостерігати за її змінами, брати участь у різноманітних екологічних проектах.

Однією з ключових переваг проекту є активне залучення місцевих громад до процесу розвитку туризму. Це може включати не лише створення нових робочих місць, а й надання місцевим підприємцям можливості для розвитку власного бізнесу через пропозицію сувенірної продукції, послуг харчування та проживання для туристів.

Також важливим є навчання та підвищення кваліфікації місцевих мешканців в сфері екотуризму, гідів та організаторів екскурсій:

Навчання місцевих гідів та екскурсоводів: Одним із важливих аспектів є навчання місцевих мешканців, що можуть стати гідями або екскурсоводами. Це дозволяє їм отримати необхідні знання та навички для проведення екологічно орієнтованих турів.

Такі курси можуть включати теми, як:

- Екологічний менеджмент;
- Базові принципи екотуризму та збереження природи;
- Спілкування з туристами, включаючи іноземні мови;
- Ведення тематичних екскурсій, що висвітлюють історію, культуру і природні особливості каньйону.

Підвищення кваліфікації для місцевих підприємців: Важливим є навчання місцевих підприємців, які працюють у сфері обслуговування туристів (наприклад, власники готелів, кафе, сувенірних магазинів), що допоможе їм краще розуміти специфіку туризму та задовольняти потреби відвідувачів. Такі тренінги можуть включати: навички у веденні бізнесу (управління, маркетинг); використання екологічно чистих технологій у своїй діяльності (зокрема в харчуванні та обслуговуванні); розробка та впровадження місцевої сувенірної продукції, що відображає культуру та природу регіону.

Організація спеціалізованих курсів: Для залучення місцевих мешканців до сфери екотуризму, можна організовувати спеціалізовані курси, тренінги чи майстер-класи для молоді та дорослих, що сприятимуть розвитку їхніх навичок та створенню нових робочих місць.

Важливим є також створення кооперативних програм, що сприяють створенню спільних проектів і бізнесів в сфері туризму. Залучення місцевих громад через такі програми створює можливості для стійкого розвитку економіки регіону, підвищуючи рівень життя та сприяючи збереженню природної та культурної спадщини.

Реалізація проекту включає створення єдиного туристичного бренду для НПП, що дозволить позиціонувати цей регіон як унікальну

туристичну дестинацію. Це включатиме розробку маркетингових кампаній, промоцію через соціальні мережі, участь в туристичних виставках, а також співпрацю з туристичними агентствами для залучення більшої кількості відвідувачів.

Проект "Розвиток туристичної інфраструктури в НПП Дністровський каньйон" є важливим кроком до розвитку сталого туризму, який забезпечить не лише економічний зиск для місцевих громад, але й дозволить зберегти природні цінності цього унікального регіону. Його впровадження потребує комплексного підходу, включаючи планування інфраструктурних об'єктів, створення нових туристичних маршрутів, залучення місцевих громад до управлінських процесів, а також просування території на національному та міжнародному рівнях.

РОЗДІЛ 3

КОНСТРУКТИВНІ ПІДХОДИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ І ПРОСУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО ПРОЄКТУ НПП ДНІСТРОВСЬКИЙ КАНЬЙОН

3.1 Джерела фінансування туристичного проєкту НПП Дністровський каньйон

Проєкт розвитку туристичної інфраструктури в НПП Дністровський каньйон передбачає багатоступеневий підхід, що включає створення необхідної інфраструктури, популяризацію регіону через різноманітні канали комунікації та залучення місцевих громад до активного участі в проєкті. Одним із основних завдань є інтеграція екологічного туризму та розширення кількості доступних туристичних маршрутів, що поєднують природні, культурні та історичні об'єкти.

Розвиток проєкту передбачає кілька етапів:

Планування та проектування: На цьому етапі необхідно провести дослідження території, виявити найпривабливіші для туристів місця, визначити можливості для створення нових маршрутів і зон відпочинку. Важливим аспектом є консультації з місцевими громадами, щоб врахувати їх потреби і підтримку.

Створення інфраструктури: Створення сучасних туристичних об'єктів, таких як кемпінги, інфраструктурні зони для відпочинку, інфоцентри та розробка цифрових інструментів, наприклад, мобільного додатку для туристів, що дасть змогу зручно орієнтуватися у каньйоні та отримувати актуальну інформацію про маршрути, події та природні пам'ятки.

Маркетингові та комунікаційні стратегії: Важливо розробити комплексну маркетингову кампанію, яка включатиме просування через соціальні мережі, партнерства з туристичними агентствами, участь у

міжнародних туристичних виставках. Це дозволить значно збільшити кількість туристів і зробити регіон більш відомим на міжнародному рівні.

Навчання та підготовка персоналу: Для успішної реалізації проєкту необхідно створити програми підготовки для місцевих гідів, екологів та інших спеціалістів, які будуть працювати на нових туристичних маршрутах.

Сталий розвиток і підтримка: Оскільки проєкт націлений на екологічний туризм, особлива увага буде приділена збереженню природних ресурсів і сталому розвитку. Це включатиме моніторинг екологічного стану території, обмеження негативного впливу від туристичної діяльності та проведення заходів для збереження біорізноманіття.

Залучення громад: Місцеві громади повинні брати активну участь у розвитку інфраструктури, зокрема в організації агротуристичних ініціатив, проведенні культурних подій та забезпеченні екологічної чистоти території. Вони також можуть стати партнерами у створенні і просуванні туристичних послуг.

Розвиток проєкту передбачає активну взаємодію з місцевими громадами, впровадження нових технологій для покращення туристичних послуг і створення комфортних умов для відвідувачів, що буде сприяти не лише розвитку туризму, а й соціально-економічному підйому регіону.

Участь громад України у фінансуванні проєктів, зокрема туристичних, демонструє різноманітні форми, які включають залучення місцевого бізнесу, розподіл коштів з місцевих бюджетів, та активну співпрацю з інвесторами.

Інвестиції громад у розвиток туристичної інфраструктури:

Громади в Івано-Франківській області активно інвестують у створення екотуристичних баз та кемпінгів. Наприклад, громада Нижньовербізької ТГ розвиває проєкти, спрямовані на популяризацію місцевих природних ресурсів і туристичних маршрутів.

У Борщівській громаді реалізовані проєкти з облаштування зон відпочинку біля Дністровського каньйону, включаючи кемпінги та освітні туристичні маршрути.

Підтримка з боку держави та міжнародних фондів:

Часто громади отримують підтримку у рамках державних і міжнародних ініціатив. Наприклад, проєкти децентралізації сприяють розвитку муніципальної інфраструктури, включаючи туристичну. Громади мають можливість отримати фінансування через партнерства з міжнародними організаціями та інвесторами, що забезпечує довгостроковий розвиток.

Громадські ініціативи:

У селах, розташованих поблизу Дністровського каньйону, місцеві жителі створюють невеликі готелі, екоферми, та організовують екскурсії. Приклади включають невеликі сімейні бази, як-от "Дністрові схили", які пропонують проживання та екологічно чисті продукти.

Важливість таких проєктів: Участь громад забезпечує економічне зростання через створення робочих місць, соціальну активність і згуртованість громади, популяризацію екологічного та культурного туризму. Важливо розробити систематичну співпрацю між громадами, державними структурами та приватними інвесторами для максимізації ефективності таких ініціатив.

Таблиця 3.3.

*Витрати для проєкту "Розвиток туристичної інфраструктури в НПП
Дністровський каньйон"*

Категорія витрат	Орієнтовна сума (млн. грн)	Опис
1. Інфраструктурні роботи	30	Будівництво і реконструкція доріг, створення зон відпочинку, кемпінгів, облаштування причалів.

2. Інформаційні технології	5	Розробка мобільного додатку, інтерактивних карт, вебсайту для туристів.
3. Зони для відвідувачів	10	Облаштування екостежок, встановлення інформаційних табличок, навігаційних знаків.
4. Природоохоронні заходи	8	Відновлення місць проживання рідкісних видів, очищення територій, контроль за станом екосистем.
5. Культурні події	3	Організація фестивалів, виставок, ремісничих ярмарків.
6. Навчання персоналу	2	Підготовка гідів, менеджерів і працівників туристичної сфери.
7. Просування проекту	5	Рекламні кампанії, створення відео і фото матеріалів, співпраця з медіа та інфлюенсерами.
8. Моніторинг і дослідження	2	Регулярний аналіз відвідуваності, дослідження впливу туризму на екосистеми.
9.Адміністративні витрати	2	Оплата роботи керівного складу, витрати на координацію проекту.

Джерело: розроблено автором

Загальна сума витрат: 67 млн грн.

Таблиця 3.4.

Місячні витрати можуть включати наступні категорії

Категорія витрат	Орієнтовна сума (тис. грн/місяць)	Опис
1. Обслуговування інфраструктури	300–500	Ремонт та утримання доріг, кемпінгів, зон відпочинку, прибирання територій.
2. Заробітна плата персоналу	200–400	Оплата праці співробітників: адміністраторів, гідів, працівників охорони та обслуговуючого персоналу.

3. Маркетинг і реклама	100– 200	Проведення рекламних кампаній у соціальних мережах, оновлення контенту на веб-сайті та в додатку.
4. Енергозабезпечення та комунальні послуги	50– 100	Оплата електроенергії, водопостачання, утримання інформаційних центрів.
5. Екологічний моніторинг	50– 100	Проведення досліджень екосистеми, аналіз стану природоохоронних територій.
6. Організація подій	100– 200	Проведення культурних заходів, майстер-класів, екскурсій.
7. Оновлення та обслуговування ІТ-систем	30–50	Технічне обслуговування мобільного додатку, інтерактивних карт і веб-сайту.
8. Адміністративні витрати	50– 100	Офісні витрати, зв'язок, канцелярія.

Джерело: розроблено автором

Загальні місячні витрати: 800–1,650 тис. грн

Джерела покриття витрат:

1. Державні субвенції.
2. Підтримка місцевих бюджетів.
3. Гранти від міжнародних організацій.
4. Плата від туристів (вхідні квитки, оренда кемпінгів, послуги гідів).
5. Партнерство з бізнесом (наприклад, ресторани, готелі, ремісничі ярмарки).

Таблиці представляють фінансову структуру витрат для проекту. Перша таблиця деталізує загальні витрати на запровадження проекту, включаючи одноразові витрати на будівництво, закупівлю обладнання та встановлення цифрових інструментів, друга таблиця розкриває поточні щомісячні витрати, які виникатимуть після запуску проекту, охоплюючи обслуговування, персонал, маркетинг і підтримку екосистеми.

Зв'язок між таблицями:

Одноразові витрати (з першої таблиці) створюють основу для реалізації проєкту: будуються кемпінги, інформаційні центри, впроваджуються цифрові інструменти.

Щомісячні витрати (з другої таблиці) пов'язані з утриманням і функціонуванням створеної інфраструктури, її постійним використанням та оновленням. Наприклад, інвестиції в створення мобільного додатку (одноразова витрата) вимагатимуть його технічного обслуговування й оновлення щомісяця (регулярні витрати). Аналогічно, створення зон відпочинку передбачає регулярне прибирання та ремонт цих територій.

Основна мета таблиць:

Перша таблиця демонструє ресурси, необхідні для старту проєкту. Друга забезпечує прозорість у прогнозуванні довгострокових фінансових потреб і підтримці сталого розвитку. Разом вони показують повну картину фінансування, необхідну для успішної реалізації й тривалої підтримки проєкту.

Джерела фінансування для цього проєкту можуть включати державні програми, міжнародні гранти, партнерства з приватним бізнесом і залучення місцевих громад. Нижче представлений детальний аналіз джерел із прикладами та можливостями фінансування.

Міжнародні проєкти, що фокусується на сталому розвитку туризму, зокрема в природних резерватах та охоронних територіях, часто залежать від різноманітних механізмів фінансування для підтримки інфраструктури, залучення місцевих громад та охорони довкілля.

Ось кілька прикладів того, як схожі проєкти фінансуються в усьому світі:

Програми фінансування ЄС: Європейський Союз надає кілька шляхів фінансування для туристичних проєктів, особливо тих, що мають сталий розвиток. Ключовими джерелами фінансування є Європейський фонд регіонального розвитку (ERDF) та Горизонт Європа, які підтримують проєкти, пов'язані з природним туризмом, включаючи розвиток еко-

інфраструктури в охоронюваних територіях, таких як Дністровський каньйон. Ці фонди сприяють ініціативам, які популяризують місцеву культуру, екологічну сталість та розвиток інфраструктури. Інформацію щодо фінансування туристичних проектів можна знайти на сайті Європейської Комісії

Зелені інвестиції для сталого туризму: Організація Об'єднаних Націй з туризму (UNWTO) співпрацює з Міжнародною фінансовою корпорацією (IFC) для просування зелених фінансових ініціатив, спрямованих на розвиток сталого туризму. Це включає підтримку готелів та об'єктів, які відповідають зеленим стандартам, а також впровадження заходів еко-туризму в біорізноманітних регіонах. Ініціатива Investment Readiness for Green Finance Mechanisms була особливо ефективною в таких країнах, як Таїланд, Південна Африка та В'єтнам, де просуваються сталий туризм за допомогою доступу до механізмів зеленого фінансування.

Співпраця приватного і державного секторів: Багато країн використовують поєднання фінансування з державних та приватних джерел для підтримки екотуризму та проектів, орієнтованих на місцевий бізнес. Місцеві уряди співпрацюють з приватними інвесторами для фінансування покращення туристичної інфраструктури, таких як еко-ліжка та освітні програми, що можуть бути особливо актуальними для таких регіонів, як Дністровський каньйон. У деяких випадках така співпраця є частиною ширших стратегій розвитку, спрямованих на підвищення економічного рівня через туризм.

Ці приклади демонструють, що поєднання державних джерел фінансування (як-от програми ЄС та урядові гранти) з приватними інвестиціями у сталу інфраструктуру є ефективною стратегією для розвитку сталого туризму в охоронюваних територіях. Подібні моделі можна адаптувати для Дністровського каньйону, щоб підтримати розвиток екотуризму, залучення місцевих громад та охорону навколишнього середовища.

Модель фінансування, яка застосовується в міжнародних проектах сталого туризму, може бути адаптована для розвитку проекту "Дністровський каньйон". Ось як це можна реалізувати:

Європейські програми фінансування: Для проекту "Розвиток туристичної інфраструктури в НПП Дністровський каньйон" можуть бути використані фонди ЄС, зокрема Європейський фонд регіонального розвитку (ERDF) та Горизонт Європа. Це дозволяє залучити кошти для створення нових туристичних маршрутів, розвитку екологічно чистої інфраструктури, підтримки екотуризму, а також для створення програм для місцевих підприємств, що надають туристичні послуги.

Зелені фінансові ініціативи: Залучення фінансування через механізми зелених інвестицій, подібних до тих, що використовуються у рамках Investment Readiness for Green Finance Mechanisms, може бути особливо корисним для проекту. Це дозволяє інвестувати в сталий туризм, розвивати еко-ліжка та бази для кемпінгів, а також підтримувати проекти, що сприяють збереженню природного середовища Дністровського каньйону.

Співпраця з місцевими громадами та приватним сектором: Дністровський каньйон може залучити місцеві громади для створення інфраструктури, наприклад, для розвитку екотуристичних баз, готелів, кемпінгів, та інших об'єктів. Участь місцевого бізнесу, а також залучення приватних інвесторів до фінансування проектів забезпечить сталий розвиток регіону та соціально-економічне зростання. Цей підхід активно застосовують на прикладі таких проектів, як туристична інфраструктура в природних парках Франції, де місцеві підприємства активно залучені до розвитку.

Інтеграція в міжнародні туристичні маршрути: Як і в багатьох країнах, де природні об'єкти стають частиною міжнародних туристичних маршрутів, Дністровський каньйон може долучитися до мережі екологічних маршрутів, що спрощує залучення фінансування через

міжнародні організації, такі як UNWTO (Організація Об'єднаних Націй з туризму). Це дозволяє збільшити потік туристів, покращити інфраструктуру та залучити додаткові інвестиції для збереження природи. Упровадження таких фінансових стратегій дозволить не лише отримати необхідні кошти для розвитку проекту, але й забезпечить сталий розвиток туризму, покращення екологічної ситуації в регіоні та залучення місцевих громад до процесів управління природними ресурсами.

Таблиця 3.5.

Джерела фінансування проекту НПП «Дністровський каньйон»

Джерело фінансування	Опис	Приклади використання	Обсяг фінансування (орієнтовно)
Державний бюджет України	Програми підтримки національних природних парків та екотуризму	Розбудова доріг, маркування маршрутів, створення кемпінгів	30-50 млн грн на рік
Зелені інвестиції	Інвестиції в проекти, що сприяють екологічно чистому туризму та збереженню природи, через механізми зеленого фінансування	Вкладення у створення екотуристичних баз та кемпінгів, що використовують сталий розвиток і мінімальний вплив на навколишнє середовище	1-5 млн євро
Гранти Європейського Союзу	Програми транскордонної співпраці та збереження біорізноманіття	Проект "Збереження біорізноманіття Дністра"	200 000 – 500 000 євро
Міжнародні екологічні фонди	Підтримка проектів із збереження природних ландшафтів та сталого розвитку	Гранти від WWF, GEF	100 000 – 300 000 євро

Місцеві бюджети	Виділення коштів громадами на локальні туристичні ініціативи	Створення місцевих туристичних центрів та маркування маршрутів	5-10 млн грн
Приватні інвестори	Участь бізнесу у створенні туристичних об'єктів (готелів, кемпінгів, прокатів обладнання)	Будівництво туристичних баз, ресторанів	Індивідуально
Краудфандинг та благодійні внески	Залучення фінансування від місцевого населення та туристів	Організація освітніх таборів та майстер-класів	500 000 – 1 000 000 грн
Туристичний збір	Додатковий дохід від туристів, які відвідують територію	Покращення обслуговування туристів, забезпечення екологічної чистоти	1-3 млн грн

Джерело: розроблено автором

Державні програми: Наприклад, у 2023 році Уряд України затвердив фінансування на розвиток національних природних парків, включаючи будівництво доріг і створення екотуристичних маршрутів.

Гранти ЄС та міжнародних організацій: Грантові програми "Green Deal" від ЄС можуть профінансувати ініціативи, пов'язані з екологічним транспортом та сталим розвитком туризму. WWF підтримує проекти зі збереження рідкісних видів флори і фауни.

Місцеві бюджети: Наприклад, у Тернопільській області громади виділяють фінансування на підтримку локальних фестивалів та інформаційних центрів.

Приватний сектор: Інвестиції у будівництво еко-готелів, ресторанів і кемпінгів вже розвиваються в селах Заліщики та Устечко.

Краудфандинг: Подібні кампанії вже успішно фінансували еко-проекти, як-от встановлення інформаційних панелей у природних парках.

Туристичний збір: Впровадження збору дозволяє накопичувати кошти для інфраструктури. Наприклад, у 2022 році громади каньйону зібрали близько 2 млн грн.



Схема 3.1 - Фінансування проекту "Розвиток туристичної інфраструктури в НПП Дністровський каньйон"

Джерело: розроблено автором

Схема містить детальні елементи джерел фінансування та їх зв'язок із проектом та відображає багаторівневу систему фінансування проекту, що включає:

Джерела фінансування: Державний бюджет: фінансування через екологічні програми та підтримку природоохоронних заходів. Грантові програми ЄС: Horizon Europe, програми транскордонного співробітництва.

Місцевий бюджет: кошти громад на розвиток інфраструктури.

Приватний сектор: інвестиції бізнесу у кемпінги, ресторани, готелі.

Краудфандинг: участь громадськості у зборі коштів.

Напрями використання:

- Будівництво туристичних об'єктів
- Екологічні проекти
- Створення інформаційних платформ
- Розвиток місцевих підприємств.

Зв'язки між джерелами, напрямками витрат і кінцевими результатами забезпечують прозорість фінансування та максимальну ефективність.

3.2 Аналіз ефективності проєкту для стратегічного розвитку туристичної дестинації НПП «Дністровський каньйон» та оцінка ризиків

Розвиток туристичної дестинації НПП «Дністровський каньйон» є важливим стратегічним кроком для залучення туристів і підтримки сталого розвитку регіону.

Оцінка ефективності цього проєкту повинна враховувати кілька факторів:

Економічний вплив: Проєкт може сприяти значному зростанню місцевої економіки через збільшення числа туристів, які витрачають гроші на проживання, харчування, транспорт та інші послуги. Наприклад, розвиток екологічних та культурних маршрутів дозволить залучити різноманітні групи туристів (екотуристів, любителів історії, сімейних туристів).

Соціальний вплив: Проєкт може створити нові робочі місця у сфері обслуговування, екотуризму та локальних підприємствах, таких як ресторани, готелі, сувенірні магазини. Окрім того, підвищення рівня освіти та обізнаності місцевих громад щодо сталого туризму має велике значення для збереження природної та культурної спадщини.

Екологічний вплив: Завдяки екологічним ініціативам, таким як розвиток еко-маршрутів та впровадження стійких практик в управлінні туризмом (збереження біорізноманіття, мінімізація викидів), проєкт може сприяти збереженню екосистеми каньйону. Крім того, розвиток туристичної інфраструктури з екологічними технологіями, такими як використання відновлювальних джерел енергії, сприятиме зменшенню навантаження на навколишнє середовище.

Таблиця 3.6.

Прогноз доходів в рамках проекту

Стаття доходу	Середня вартість (грн)	Кількість за місяць	Всього за місяць (тисячі грн)
Вхідні квитки (екскурсії)	50	3000	150
Оренда кемпінгів	200	1000	200
Послуги оренди велосипедів	150	500	75
Кафе та ресторани	150	2000	300
Магазини сувенірів	100	1500	150
Туристичні послуги (перевезення)	300	500	150
Майстер-класи (екологічні/культурні)	200	200	40
Залучення спонсорських коштів	-	-	500
Загальний дохід за місяць			1565

Джерело: розроблено автором

1. Вхідні квитки (екскурсії): Вартість входу на територію парку або на екскурсії для груп туристів. Очікується 3000 відвідувачів на місяць, що дозволить зібрати 150 тисяч грн.
2. Аренда кемпінгів: Популярність кемпінгів серед туристів може принести значний дохід, оскільки вартість за ніч коливається від 200 грн. За місяць передбачається, що орендуватимуть місця близько 1000 туристів.
3. Послуги оренди велосипедів: Враховуючи популярність активного туризму в природних зонах, оренда велосипедів може приносити близько 75 тисяч грн на місяць при середній вартості 150 грн за день.
4. Кафе та ресторани: Цей сектор може становити значну частину доходу. Зважаючи на кількість туристів та середні витрати, кафе можуть приносити 300 тисяч грн щомісяця.
5. Магазини сувенірів: Враховуючи попит на місцеві вироби та сувеніри, ця стаття доходу принесе близько 150 тисяч грн на місяць.

6. Туристичні послуги (перевезення): Транспортні послуги можуть бути додатковим джерелом доходу для відвідувачів, які прибувають в регіон або мають потребу в трансфері.
7. Майстер-класи (екологічні/культурні): Проведення майстер-класів із місцевих ремесел або екологічних тем може забезпечити додаткові кошти, що складатиме близько 40 тисяч грн на місяць.
8. Залучення спонсорських коштів: Спонсорські та грантові кошти можуть значно покращити фінансову стійкість проєкту, очікуваний дохід - 500 тисяч грн на місяць.

Підсумок: прогноз загальних доходів становить близько 1,565 млн грн на місяць.

Проєкт із розвитку туристичної інфраструктури в НПП «Дністровський каньйон» передбачає низку етапів, які включають не тільки будівництво та модернізацію інфраструктури, але й залучення місцевих громад та створення партнерств для підвищення привабливості та доступності цього природного комплексу.

Основними аспектами реалізації є:

Створення еко-маршрутів та туристичних центрів: Розробка та впровадження маршрутів, які будуть поєднувати природні та культурні пам'ятки, що забезпечить відвідувачам різноманітні туристичні можливості: пішохідні маршрути, кемпінги, водні прогулянки по Дністру тощо.

Розвиток туристичних послуг: Організація готельних комплексів, кемпінгів, ресторанів, інформаційних пунктів для відвідувачів. Це дозволить зробити каньйон більш доступним для туристів різного рівня комфорту.

Маркетинг і промоція: Активне використання соціальних мереж, проведення сезонних подій, культурних фестивалів та майстер-класів, а також створення мобільних додатків для навігації туристами.

Підвищення екологічної свідомості: Проведення екологічних кампаній, майстер-класів з природознавства та збереження природи для туристів, що сприятиме відповідальному ставленню до природи.

Партнерства з місцевими громадами: Місцеві громади будуть залучені до цього процесу через створення робочих місць, розвитку бізнесу, підтримки екологічних ініціатив і участі у різноманітних заходах.

Реалізація проекту зі створення туристичної інфраструктури в НПП «Дністровський каньйон» передбачає низку ризиків, які можуть вплинути на ефективність, тривалість і успіх проекту. Ризики можна поділити на кілька основних категорій:

1. Екологічні ризики - потенційний негативний вплив на природне середовище.

Забруднення та деградація природи: Зростання кількості туристів може спричинити забруднення довкілля, зокрема води Дністра, а також втрату природних екосистем через інтенсивний вплив людської діяльності.

Надмірне використання природних ресурсів: Якщо не буде здійснюватися належний контроль за використанням природних ресурсів, існує ризик перевантаження екосистеми. Наприклад, надмірне використання водних ресурсів для розваг може порушити водний баланс.

2. Фінансові ризики - недостатнє фінансування

Невідповідність фінансування: Недостатнє або нерегулярне фінансування може призвести до затримок у реалізації проекту, а також до зупинення робіт на важливих етапах. Проект потребує стабільних фінансових впливань на кожному етапі розвитку.

Залежність від грантів і спонсорських коштів: Якщо не вдасться залучити необхідні гранти чи інвестиції, проект може не отримати достатнього фінансування для реалізації всіх передбачених заходів.

3. Соціальні ризики - проблеми з місцевими громадами

Супротив місцевих жителів: Якщо місцеві громади не будуть належно залучені до проекту або якщо проект буде сприйнятий як загроза їхнім інтересам, це може спричинити соціальні конфлікти або саботаж.

Нерівномірний розподіл вигод: Якщо деякі частини місцевого населення не отримують вигоди від розвитку туризму (наприклад, через обмеження в доступі до природних ресурсів або економічних можливостей), це може викликати соціальну напругу.

4. Маркетингові ризики - низька ефективність маркетингових стратегій

Низька інформованість про проект: Якщо маркетингова кампанія не буде достатньо ефективною, потенційні туристи можуть не дізнатися про проект, що призведе до низького попиту на туристичні послуги.

Проблеми з позиціонуванням проекту: Недостатня увага до унікальних характеристик каньйону або неефективне позиціонування регіону як туристичної дестинації може знизити привабливість проекту.

5. Сезонність туризму - залежність від сезонних коливань

Зменшення потоку туристів у міжсезоння: Погані погодні умови або сезонність туризму можуть призвести до значного скорочення кількості туристів у певні місяці, зокрема в осінньо-зимовий період.

Нестабільні доходи в низький сезон: Зменшення попиту в міжсезоння може вплинути на фінансову стійкість проекту, особливо якщо основний прибуток генерується в літній період.

6. Операційні ризики - проблеми з управлінням проектом

Недостатній рівень управління: Погана організація або неправильне планування етапів реалізації проекту можуть призвести до затримок або неконтрольованого зростання витрат.

Проблеми з якістю інфраструктури: Погано спроектовані або неякісно збудовані об'єкти інфраструктури можуть призвести до негативного досвіду відвідувачів, що знижує рейтинг місцевості.

Таблиця 3.7.

*Матриця загроз для проекту "Розвиток туристичної інфраструктури в
НПП «Дністровський каньйон»"*

Ризики	Опис ризику	Імовірність	Вплив	Можливі наслідки	Можливості усунення ризику
Екологічний ризик	Забруднення води Дністра через збільшення туристичної активності	Висока	Високий	Зниження якості водних ресурсів, руйнування екосистеми	Встановлення екологічних обмежень, розробка сталих практик
Фінансовий ризик	Недостатнє фінансування для завершення проекту	Середня	Високий	Затримки в реалізації, незавершення інфраструктури	Диверсифікація джерел фінансування (гранти, партнерства)
Соціальний ризик	Невдоволення місцевих жителів через зміну їхнього способу життя	Середня	Середній	Протести, соціальна напруга	Активне залучення громад до процесу планування, консультації
Маркетинговий ризик	Низька ефективність рекламних кампаній, відсутність попиту	Середня	Високий	Низький попит на послуги, недоотримані доходи	Активне просування через цифрові канали, участь в виставках

Продовження таблиці 3.7.

Операційний ризик	Затримки в реалізації проекту через погане управління	Середня	Високий	Технічні проблеми, несвоєчасне завершення робіт	Найм досвідчених менеджерів проектів, системи моніторингу
Сезонний ризик	Зменшення кількості туристів у зимовий період, низький попит в міжсезоння	Висока	Середній	Спад доходів в міжсезоння, незавершені проекти	Розробка сезонних програм, залучення туристів в міжсезоння
Ризик з управлінням інфраструктурою	Погане планування та проектування туристичної інфраструктури	Середня	Високий	Погана якість інфраструктури, низька задоволеність туристів	Технічний аудит, консультації з експертами

Джерело: розроблено автором

Екологічні ризики можуть виникнути через можливість забруднення довкілля внаслідок збільшення туристичного потоку, що впливає на природні ресурси. Це вимагатиме заходів із регулювання і збереження природних екосистем.

Фінансові ризики зумовлені можливими труднощами з залученням необхідного фінансування для реалізації проекту, що може призвести до затримок або зупинки проекту на певних етапах.

Соціальні ризики пов'язані з можливим супротивом з боку місцевих громад, якщо вони не будуть належно залучені до процесу. Це може призвести до соціальної напруги.

Маркетингові ризики можуть виникнути через неефективне просування проекту або недостатнє інформування цільових груп, що знизить кількість туристів.

Операційні ризики включають погану організацію проекту, що може призвести до затримок і додаткових витрат. Це вимагатиме правильної координації та управління.

Сезонні ризики — це відсутність стабільного попиту в низький туристичний сезон, що може спричинити фінансові труднощі, якщо не будуть розроблені додаткові програми або заходи для залучення туристів у міжсезоння.

Ризики з управлінням інфраструктурою вказують на те, що погано спроектована або неякісно побудована інфраструктура може знизити ефективність проекту та задоволеність відвідувачів.

Як усунути ці ризики?

Екологічні ризики: Потрібно впроваджувати контроль за забрудненням, обмеження кількості туристів у певних природних зонах і дотримуватись стандартів сталого туризму.

Фінансові ризики: Забезпечити фінансування через різні джерела — гранти, місцеві інвестиції, партнерства з бізнесом.

Соціальні ризики: Налагодити діалог з громадами, включити їх у процес планування та розвитку інфраструктури.

Маркетингові ризики: Розробити активні стратегії просування, зокрема через соціальні мережі та участь у міжнародних виставках.

Операційні ризики: Наймати кваліфікованих спеціалістів, здійснювати регулярний моніторинг реалізації проекту.

Сезонні ризики: Організувати різноманітні програми та події в міжсезоння, що дозволить підтримувати рівень відвідуваності на високому рівні.

Ризики з інфраструктурою: Проводити технічні перевірки та консультації на етапі планування та будівництва, щоб уникнути помилок у проектуванні.

Успішна реалізація проекту «Розвиток туристичної інфраструктури НПП Дністровський каньйон» вимагає активного управління та стратегічного підходу до мінімізації різних ризиків. Важливо враховувати екологічні, фінансові, соціальні та операційні аспекти проекту, а також

своєчасно коригувати стратегії та підходи до розвитку з урахуванням змінних умов.

3.3 Маркетинговий план з просування туристичного проєкту НПП Дністровський каньйон

Сталий розвиток туризму є важливим напрямком економічного зростання, який не тільки генерує доходи, але й сприяє збереженню природної та культурної спадщини. Національний природний парк «Дністровський каньйон» — це унікальна природна дестинація, яка має потенціал для залучення туристів як з України, так і з-за кордону. Завдяки своїй мальовничій природі, історичним пам'яткам і багатій біорізноманітності парк може стати одним із провідних центрів екологічного, активного й культурного туризму в Україні.

Розробка маркетингового плану є ключовим елементом для просування туристичного проєкту НПП «Дністровський каньйон». Ефективна маркетингова стратегія дозволяє не лише залучати нові категорії туристів, але й розвивати туристичну інфраструктуру, стимулювати розвиток місцевих громад і формувати позитивний імідж регіону на національному й міжнародному рівнях.

Основною метою просування туристичного проєкту НПП «Дністровський каньйон» є підвищення його впізнаваності як унікальної туристичної дестинації, збільшення туристичних потоків до регіону та розвиток туристичної інфраструктури, що сприятиме економічному зростанню місцевих громад і збереженню природної та культурної спадщини.

Цілі, які будуть реалізовані за рахунок проєкту:

Розвиток туристичної інфраструктури

Побудова сучасних зон для відпочинку (кемпінги, оглядові майданчики).

Маркування екологічних маршрутів і встановлення інформаційних табличок.

Підвищення туристичного потоку.

Збільшення кількості відвідувачів за рахунок розробки нових туристичних продуктів (маршрути, фестивалі).

Створення умов для проведення круглорічних туристичних заходів.

Збереження природної та культурної спадщини

Інтеграція історичних і природних пам'яток у туристичні маршрути.

Освітні заходи для туристів щодо важливості збереження екосистеми каньйону:

Підтримка місцевих громад.

Створення робочих місць через розвиток місцевого бізнесу (гостьові будинки, сувенірні крамниці, екоферми).

Фінансова підтримка громадських ініціатив у сфері туризму.

Екологічна відповідальність

Організація кампаній із популяризації екотуризму:

Впровадження програм мінімізації впливу туризму на природу.

Цифровізація туристичних послуг

Розробка мобільного додатка для туристів з інтерактивними картами та довідниками.

Проведення онлайн-реклами та віртуальних турів для залучення міжнародної аудиторії.

Створення бренду дестинації:

Формування унікального бренду НПП «Дністровський каньйон».

Проведення інформаційних кампаній на національному та міжнародному рівнях.

Забезпечення фінансової сталості:

Впровадження ефективних моделей монетизації послуг.

Пошук інвестицій через міжнародні гранти, державно-приватне партнерство та участь у програмах розвитку.

Ці цілі спрямовані на те, щоб зробити Дністровський каньйон потужним туристичним осередком, який відповідає сучасним стандартам сталого розвитку й приваблює туристів з усього світу.

Таблиця 3.8.

Аналіз аудиторії НПП «Дністровський каньйон»

Категорія	Опис
Кількість відвідувачів	100,000+ туристів щорічно, більшість з яких — національні туристи, зростаючий потік іноземних відвідувачів завдяки міжнародним маркетинговим зусиллям.
Типи туристів	Екотуристи: Молодь та сім'ї з дітьми, інтерес до природи та флори. Сімейні туристи: Сім'ї, зручні маршрути для дітей. Активні туристи: Любителі водних видів спорту, пішохідних та велосипедних прогулянок. Культурно-історичні туристи: Вивчення історії регіону, стародавні монастирі, замки.
Сезонність відвідуваності	Пік активності влітку (червень-серпень), спад у зимові місяці. Осінь і весна також популярні серед туристів, що зацікавлені в природних змінах.
Поведінка туристів	Туристи зазвичай приїжджають на короткострокові поїздки (уїк-енд, одноденні тури). Використовують власний транспорт або організовані автобусні тури.
Типи турів і послуг	1. Екологічні тури: Природна спадщина, спостереження за тваринами та рослинами. 2. Культурно-історичні тури: Монастирі, замки, археологічні пам'ятки. 3. Активні тури: Пішохідні маршрути, каяк-тури, велосипедні прогулянки.

Джерело: розроблено автором

Таблиця 3.9.

Аналіз відвідуваності НПП «Дністровський каньйон»

Показник	Числове значення	Коментарі
Кількість відвідувачів на рік	100,000+ осіб	Загальна кількість туристів, що відвідують НПП «Дністровський каньйон» щорічно. Приріст туристичного потоку в останні роки.
Пік сезону (літо)	50,000+ осіб (липень-серпень)	Літній сезон є найвідвідуванішим, основна частина туристів приїжджає саме в ці місяці.
Зимовий сезон	10,000 осіб	Зимова відвідуваність значно зменшується, але все одно зберігається стабільний потік туристів, в основному через спеціалізовані зимові програми.
Середня тривалість візиту	1-2 дні	Туристи зазвичай залишаються на 1-2 дні, переважно на уїк-енд, для відвідування основних природних та історичних об'єктів.
Типи відвідувачів	70% — національні, 30% — міжнародні туристи	Основна частина туристів — місцеві жителі та іноземці з країн ближнього зарубіжжя (Молдова, Польща, Румунія). Кількість іноземних туристів зростає з року в рік.
Основні вікові групи	40% — 25-45 років, 30% — 45-60 років, 20% — до 25 років	Найбільша кількість відвідувачів середній та молодший вік. Активні туристи у віці 25-45 років складають найбільшу частку відвідувачів.
Середня витрата на туриста (грн.)	1000-1500 грн на день	Витрати туристів включають трансфер, харчування, послуги екскурсоводів та активні види відпочинку.

Джерело: розроблене автором

Виходячи з аналізу відвідуваності НПП «Дністровський каньйон», можна зробити кілька висновків:

Високий сезон — літній період. Літні місяці, зокрема липень і серпень, є найбільш відвідуваними, що свідчить про популярність каньйону серед туристів, які шукають активний відпочинок на природі в теплі сезони.

Збільшення кількості міжнародних туристів. Приріст кількості іноземців, особливо з країн сусідів, таких як Молдова, Польща та Румунія, вказує на важливість міжнародної популяризації та розвитку транскордонного туризму.

Стабільний потік туристів протягом року. Попри зменшення відвідуваності в зимовий сезон, залишається стабільний інтерес завдяки спеціалізованим програмам, що свідчить про потенціал для розвитку туризму в межах року.

Середня витрата на туриста вказує на те, що в середньому туристи готові витратити на відпочинок у каньйоні до 1500 грн на день, що є важливим для економічної оцінки проєкту та для визначення рентабельності подібних інвестицій.

Активний туризм серед молоді та середнього віку. Найбільшу кількість відвідувачів становлять люди віком 25-45 років, що підтверджує популярність активних видів відпочинку серед цієї вікової групи.

Для ефективного просування туристичного проєкту НПП «Дністровський каньйон» можна використовувати наступні канали:

Цифрові платформи та онлайн-просування:

Соціальні мережі (Facebook, Instagram, YouTube) для розповсюдження візуального контенту (фото, відео, сторіз), що дозволяє активно залучати потенційних туристів, особливо молодь та мандрівників.

Веб-сайти та мобільні додатки для надання туристичних маршрутів, рекомендацій по проживанню, активному відпочинку та екскурсіях.

Платформи для бронювання (Booking.com, Airbnb, TripAdvisor) для залучення туристів, що шукають альтернативи традиційним туристичним місцям.

Партнерства з туристичними агентствами та міжнародними організаціями:

Співпраця з туристичними агентствами для створення екскурсійних пакетів.

Співпраця з міжнародними організаціями з екотуризму для отримання фінансування та підвищення міжнародної впізнаваності.

Туристичні ярмарки та виставки: Участь у туристичних виставках в Україні та за кордоном (наприклад, у Польщі, Румунії, Молдові), де можна

демонструвати туристичний потенціал каньйону та залучати нових партнерів.

Традиційна реклама: Рекламні кампанії у ЗМІ (телебачення, радіо, преса).

Виготовлення рекламних буклетів, плакатів, які можна розміщувати в туристичних центрах, на станціях, в аеропортах та готелях.

Партнерства з місцевими бізнесами та громадами: Створення агротуристичних ініціатив за участю місцевих виробників, організація майстер-класів з місцевих ремесел.

Спільні рекламні акції з ресторанами, готелями та туристичними компаніями для просування регіону.

Програмування та активний маркетинг через інфлюенсерів: Інфлюенсери та блогери в сфері подорожей можуть стати важливим каналом для просування, якщо вони відвідають НПП «Дністровський каньйон» та поділяться враженнями з великою аудиторією.

Інтерактивні та віртуальні тури: Проведення віртуальних турів за допомогою VR-технологій або через онлайн екскурсії, що дозволить людям з інших міст і країн ознайомитись з каньйоном без виїзду.

Таблиця 3.10.

Канали просування проекту НПП "Дністровський каньйон"

Канал просування	Опис	Цільова аудиторія	Методи реалізації
Цифрові платформи	Використання соціальних мереж та мобільних додатків для реклами туристичних маршрутів, історичних пам'яток і природних об'єктів.	Молодь, активні мандрівники, туристи з усіх країн	Кампанії в Instagram, Facebook, YouTube, мобільні додатки.
Партнерства з туристичними агентствами	Співпраця з туристичними компаніями для створення спеціалізованих турів по каньйону та околицях.	Туристи, що шукають організовані тури	Розробка турів для агентств

Туристичні виставки та ярмарки	Участь в міжнародних виставках для популяризації регіону серед міжнародних туристів.	Міжнародні туристи, професіонали в галузі туризму	Участь у туристичних виставках в Україні та за кордоном.
Традиційна реклама (ЗМІ)	Рекламні кампанії на телебаченні, радіо та в друкованих ЗМІ для поширення інформації про проект серед широкої аудиторії.	Широка аудиторія	Публікації, рекламні ролики, інтерв'ю з місцевими діячами.
Партнерства з місцевими бізнесами	Спільна робота з готелями, ресторанами, місцевими виробниками для просування агротуризму та культурних ініціатив.	Місцеві туристи, мандрівники, екологічні туристи	Створення агротуристичних ініціатив, майстер-класи, акції.
Інфлюенсери та блогери	Залучення популярних блогерів та інфлюенсерів у сфері подорожей для рекламування проекту через їхні платформи.	Молодь, інтернет-спільноти, мандрівники	Відеоогляди, блог-пости, враження після відвідування.
Віртуальні тури	Проведення онлайн-екскурсій або віртуальних турів для відвідувачів, які не можуть відвідати місце фізично.	Люди з інших країн, потенційні туристи	Віртуальні тури по каньйону, записані екскурсії, 360° відео.

Джерело: розроблено автором

Щоб представити план реалізації та продажу для туристичного проекту НПП "Дністровський каньйон" у цифрах, ми можемо розбити це на кілька ключових напрямків, зокрема витрати на інфраструктуру, доходи від продажу турів та послуг, а також прогнозовані витрати на маркетинг.

1. План реалізації

Етап	Завдання	Орієнтовні витрати (тис. грн.)	Термін виконання
Формування партнерств	Співпраця з туристичними агентствами	500	1-3 міс.
Розробка маркетингових матеріалів	Рекламні буклети, веб-сайт, мобільний додаток	700	3-6 міс.
Проведення промо-кампаній	Реклама в соцмережах, ЗМІ, партнерства	600	Протягом року
Розвиток інфраструктури	Створення нових маршрутів, готельні комплекси	2000	6-12 міс.
Оцінка ефективності проекту	Збір зворотного зв'язку, коригування стратегії	100	Протягом року

Джерело: розроблено автором

2. План продажу

Тип послуги	Середня ціна (грн.)	Кількість продажів на місяць	Доходи на місяць (тис. грн.)
Пакетний тур (1 особа)	1200	200	240
Вхідний квиток (1 особа)	150	500	75
Послуги гіда (1 тур)	500	100	50
Прокат спорядження	100	150	15
Сувеніри (на 1 туриста)	200	300	60

Джерело: розроблено автором

2. План продажу по каналах

Канал продажу	Частка доходу (%)	Прогнозовані доходи (тис. грн.) на рік
Онлайн платформи (сайт, додаток)	40%	5000

Прямий продаж (касси)	30%	3750
Агентства та туроператори	20%	2500
Місцеві продажі (сувеніри, гіді)	10%	1250

Джерело: розроблено автором

4. Прогноз витрат на маркетинг

Тип маркетингової діяльності	Витрати (тис. грн.)	Період
Реклама в ЗМІ та на вулицях	500	Протягом року
Просування в соцмережах	300	6 міс.
Витрати на SEO, онлайн рекламу	200	Протягом року
Організація подій та акцій	400	1-2 рази на рік

Джерело: розроблено автором

Щоб представити план доходу для туристичного проекту НПП "Дністровський каньйон", розглянемо можливі джерела доходу та прогнози за певними категоріями послуг. Ось приклад таблиці, що демонструє різні джерела доходу:

Прогноз доходів для НПП "Дністровський каньйон"

Категорія доходу	Середня ціна (грн.)	Кількість продажів на місяць	Доходи на місяць (тис. грн.)	Доходи на рік (тис. грн.)
Пакетний тур (1 особа)	1200	200	240	2880
Вхідний квиток (1 особа)	150	500	75	900
Послуги гідя (1 тур)	500	100	50	600
Прокат спорядження	100	150	15	180
Сувеніри (на 1 туриста)	200	300	60	720
Загальний дохід			440	5280

Джерело: розроблено автором

Основні джерела доходу:

Пакетні тури — доходи від організованих турів, які включають транспорт, екскурсії та супутні послуги.

Вхідні квитки — доходи від відвідування території НПП для екскурсій, оглядів природних пам'яток.

Послуги гіда — додаткові доходи від проведення індивідуальних або групових екскурсій з місцевими гідами.

Прокат спорядження — оренда кемпінгового спорядження, велосипедів, каяків тощо для туристів.

Сувеніри — доходи від продажу місцевих сувенірів та виробів.

Згідно з прогнозованими даними таблиці, проект НПП "Дністровський каньйон" може бути самокупним за умови, що зберігатиметься стабільний потік туристів та попит на послуги.

На основі прогнозу, загальний річний дохід становить 5280 тис. грн (5,28 млн грн).

Це дозволить покрити частину витрат на утримання та розвиток туристичної інфраструктури, але необхідно враховувати й витрати на:

Інфраструктуру (створення та підтримка маршрутів, облаштування територій для кемпінгу тощо),

Персонал (зарплата гідів, обслуговуючого персоналу),

Маркетинг (просування в соціальних мережах, реклами на різних платформах). З огляду на ці витрати, проект може бути самокупним, але для цього необхідно розвивати та розширювати туристичний потенціал. Важливими факторами є:

Збільшення кількості туристів через покращення інфраструктури та маркетингових зусиль.

Створення додаткових послуг (наприклад, розширення туристичних маршрутів, організація нових заходів та фестивалів).

Залучення інвестицій або грантів для розвитку та модернізації об'єктів.

Таким чином, хоча проект має потенціал для самокупності, він потребує додаткових інвестицій для повної реалізації та досягнення фінансової стабільності в довгостроковій перспективі.

ВИСНОВКИ

Національний природний парк "Дністровський каньйон" є важливим туристичним об'єктом України завдяки своїм унікальним природним і культурним ресурсам. Аналіз кращих європейських практик, зокрема Монтерме у Франції, демонструє низку стратегічних підходів, які можуть бути адаптовані до умов каньйону для забезпечення сталого розвитку туризму.

У Монтерме гармонійно поєднуються природні пейзажі річки Маас та історичні об'єкти, що робить регіон привабливим для еко- та культурного туризму. НПП "Дністровський каньйон" має аналогічний потенціал, завдяки мальовничим ландшафтам, печерам, скельним утворенням і історичним пам'яткам, як-от городища та монастирі. Розробка інтегрованих маршрутів, які охоплюють як природні, так і культурні об'єкти, сприятиме збереженню та популяризації спадщини.

У Монтерме значну увагу приділяють зручностям для туристів: добре позначені маршрути, кемпінгові зони, інформаційні таблички та цифрові інструменти для планування. У Дністровському каньйоні вже функціонують базові елементи інфраструктури, проте для підвищення привабливості регіону необхідне її розширення. Наприклад, створення нових зон відпочинку, кемпінгів із базовими сервісами та екологічних стежок з інформаційними табло.

Цифрові технології в Монтерме, такі як мобільні додатки для туристів, інтерактивні карти та віртуальні тури, є ключовими для залучення сучасної аудиторії. У НПП "Дністровський каньйон" доцільно розробити мобільний додаток із описом маршрутів, сервісами бронювання турів і гідами по пам'ятках. Це також сприятиме популяризації екологічного туризму.

Успішний розвиток туризму в Монтерме значною мірою залежить від активності місцевих громад, які залучаються до організації фестивалів, ремісничих ярмарків і створення агротуристичних ініціатив. Аналогічно, громади поблизу Дністровського каньйону вже беруть участь у проектах з екотуризму, пропонуючи місцеві послуги (наприклад, садиби, кемпінги та екскурсії). Розширення їхньої участі, наприклад, через ремісничі майстер-класи, освітні програми або гастрономічні тури, може посилити туристичну привабливість.

Проекти розвитку туризму в Європі часто фінансуються через багатоканальні джерела: гранти ЄС, партнерства з приватним сектором, зелені інвестиції та місцеві бюджети. Аналогічні підходи можуть бути адаптовані для Дністровського каньйону.

Ризики включають екологічні (погіршення стану природних ресурсів), соціальні (недостатня участь громад), економічні (недофінансування) та репутаційні. Для їхньої мінімізації варто впроваджувати сталий туризм, стимулювати участь громад та залучати багато джерел фінансування.

Проект розвитку туризму в НПП "Дністровський каньйон" має високий потенціал для перетворення регіону на конкурентоспроможну туристичну дестинацію. Адаптація найкращих європейських практик, таких як у Монтерме, дозволить забезпечити сталий розвиток, залучення туристів і підвищення економічної ефективності регіону.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ковальчук, О. В. (2020). Туристичні проєкти: класифікація, особливості, перспективи реалізації. *Журнал туризму та рекреації*, 8(3), 25-33.
2. Пилипенко, О. В. (2021). Життєвий цикл туристичного проєкту: етапи, особливості та управління. *Туристичний бізнес в Україні: стан та перспективи розвитку*, 9(4), 45-52.
3. Капран, О. І. (2020). Управління якістю туристичних послуг: теорія і практика. *Сучасний менеджмент і туризм*, 7(3), 56-63.
4. Степаненко, В. І. (2020). Інноваційно-інвестиційні проєкти в туризмі: методологічні аспекти. *Економіка і туризм*, 12(1), 23-30.
5. Гребенюк, А. В. Стратегічне управління розвитком туристичних дестинацій. — Київ: Національний університет туризму і курортології, 2021. — 320 с.
6. Національний природний парк «Дністровський каньйон». Карта території парку з позначенням зон виключення та загальної території [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/natsionalnyj-prygodnyj-park-dnistrovskyj-kanyon/> – Дата доступу: 14.12.2024.
7. Wikipedia. Citadel of Dinant. Retrieved December 14, 2024, from https://en.wikipedia.org/wiki/Citadel_of_Dinant.
8. Wallonia Nature. *Rochers de Freyr*. Офіційний сайт Валлонії. URL: wallonia.be (дата доступу: 14 грудня 2024).
9. Гребінь В. В. Управління природоохоронними територіями в умовах сталого розвитку. *Економіка України*. 2020. № 11. С. 50–59.
10. Давидова Н. В. Розвиток екотуризму як стратегії збереження природної спадщини. *Туристичний вісник*. 2021. № 4. С. 25–32.
11. Заставна Л. М. Проблеми і перспективи розвитку національних природних парків України. *Географія і сучасність*. 2020. № 8. С. 14–21.

12. Мельник І. І., Кравченко О. В. Роль природних ресурсів у відновленні економіки України після війни. *Економічна безпека*. 2023. № 2. С. 35–42.
13. Національна стратегія розвитку туризму в Україні на період до 2030 року. Київ: Мінекономіки України, 2021. URL: <https://mof.gov.ua>
14. Олійник Ю. Б. Вплив воєнних конфліктів на туристичну інфраструктуру. *Регіональні аспекти розвитку туризму*. 2022. № 5. С. 60–68.
15. Пархоменко Н. А., Стельмах В. І. Міжнародні стандарти в екотуризмі та їх впровадження в Україні. *Збірник матеріалів конференції з туризму*. Львів: ЛНУ, 2021. С. 18–24.
16. Сушко Р. М. Використання сучасних інформаційних технологій у промоції туристичних дестинацій. *Інформаційні технології і туризм*. 2023. № 1. С. 80–87.
17. Хом'як О. І. Ефективність управління національними природними парками: міжнародний досвід і українські реалії. *Журнал стратегічних досліджень*. 2020. № 6. С. 40–48.
18. Акімов О. О. Проблеми управління природними територіями у сучасних умовах. *Екологічний журнал*. 2021. № 3. С. 20–29.
19. Герасимчук Н. О. Розвиток туризму в природоохоронних територіях України: виклики та перспективи. *Наукові записки Київського університету*. 2022. Т. 14. С. 45–53.
20. Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру. Дані про природні ресурси України. Київ, 2022. URL: <https://land.gov.ua>
21. Ковальчук В. І., Мельник С. М. Соціально-економічні аспекти екотуризму в національних парках. *Соціально-економічні дослідження*. 2020. № 9. С. 30–38.
22. Корженко І. В. Впровадження технологій сталого туризму в діяльність НПП "Дністровський каньйон". *Туризм і сталий розвиток*. 2023. № 2. С. 12–18.

23. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. Звіт про розвиток екотуризму в Україні. Київ: Міндовкілля, 2021. URL: <https://mepr.gov.ua>
24. Нікітіна Т. С. Упровадження геотуризму в Україні: перспективи та проблеми. *Географічний огляд*. 2022. № 5. С. 70–78.
25. Овчаренко Ю. Б., Гнатенко О. П. Підходи до стратегічного планування природоохоронних територій. *Менеджмент і сталий розвиток*. 2020. № 7. С. 19–28.
26. Палійчук О. І. Роль місцевих громад у розвитку туристичних дестинацій. *Регіональна економіка*. 2021. № 4. С. 15–22.
27. Сидоренко Л. А., Мартинюк П. В. Досвід управління природними парками в умовах глобальних змін. *Міжнародний журнал екології*. 2023. № 1. С. 5–14.
28. Белінська Н. М. Підходи до оцінки рекреаційного потенціалу природоохоронних територій. *Економіка природокористування*. 2021. № 3. С. 34–42.
29. Бойчук В. І. Розвиток екотуризму в контексті сталого розвитку регіонів України. *Науковий вісник Чернівецького університету*. 2022. Т. 15. С. 56–65.
30. Власенко С. О. Економічні аспекти розвитку екологічного туризму на базі природоохоронних об'єктів. *Економіка та управління*. 2021. № 6. С. 90–98.
31. Гончаренко Л. П., Захарченко Н. А. Використання геоінформаційних систем для управління національними парками. *Геоінформатика*. 2023. № 2. С. 14–23.
32. Державна екологічна інспекція України. Звіт про стан охорони природних територій. Київ, 2023. URL: <https://dei.gov.ua>
33. Драгунов С. М. Інтеграція природної спадщини в стратегії розвитку регіонів. *Регіональні дослідження*. 2022. № 8. С. 37–46.

- 34.Калинюк Т. В. Екологічні стежки як елемент розвитку туризму в Україні. *Туризм і культура*. 2020. № 5. С. 50–58.
- 35.Коваленко О. Ю. Оцінка природного капіталу для потреб сталого розвитку. *Науковий журнал сталого розвитку*. 2021. № 7. С. 19–26.
- 36.Мельник В. І. Підвищення туристичної привабливості природних територій через цифрові технології. *Цифрова трансформація в туризмі*. 2023. № 4. С. 25–33.
- 37.Шевченко А. В., Литвиненко П. О. Досвід зарубіжних країн у розвитку природоохоронного туризму. *Міжнародний журнал туризму*. 2022. № 2. С. 12-21.
- 38.Мартиненко А. О. Розробка туристичних продуктів на основі природно-культурної спадщини. *Науковий вісник ХНУ ім. Каразіна. Серія: Географія*, 2021. № 53. С. 124–131.

Звіт подібності

метадані

Заголовок

Порівняльний аналіз кращих європейських практик використання природної та історичної спадщини як основи стратегічного розвитку туристичної дестинації на прикладі НПП "Дністровський каньйон"

Автор

Михайлуца Вікторія Романівна

Науковий керівник / Експерт

канд. екон. наук, доцент Богославець Оксана Григорівна

Підразділ

кафедра регіоналістики і туризму

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		0
Інтервали		0
Мікропробіли		13
Білі знаки		31
Парафрази (SmartMarks)		108

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.



Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Колір тексту означає з якого джерела він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз		Колір тексту	
ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КОЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (PERCENTAGE)	
1	http://tourism.knukim.edu.ua/article/download/189526/189481	60	0.25 %
2	http://tourism.knukim.edu.ua/article/download/189526/189481	59	0.25 %
3	http://tourism.knukim.edu.ua/article/download/189526/189481	54	0.23 %
4	http://tourism.knukim.edu.ua/article/download/189526/189481	45	0.19 %
5	http://tourism.knukim.edu.ua/article/download/189526/189481	33	0.14 %

6	http://tourism.knukim.edu.ua/article/download/189526/189481	32	0.13 %
7	http://tourism.knukim.edu.ua/article/download/189526/189481	32	0.13 %
8	http://tourism.knukim.edu.ua/article/download/189526/189481	31	0.13 %
9	http://tourism.knukim.edu.ua/article/download/189526/189481	31	0.13 %
10	http://tourism.knukim.edu.ua/article/download/189526/189481	29	0.12 %
з бази даних RefBooks (0.07 %)			
ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ЦИТИРУЄМИХ СЛІВ (FRAQUISITIO)	
джерело: Paperity			
1	Theoretical and Methodological Basics of Project Management in Tourism Yevhen Kozlovskyi;	16 (1)	0.07 %
з домашньої бази даних (0.34 %)			
ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ЦИТИРУЄМИХ СЛІВ (FRAQUISITIO)	
1	Інформаційно-комунікаційна складова в системі ефективного управління туристичною дестинацією (на прикладі Валківської громади) 11/29/2024 Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU (кафедра регіоналістики і туризму)	28 (1)	0.12 %
2	Перспективи запровадження в Україні європейської системи індикаторів сталого управління туристичною дестинацією (ETIS) 6/20/2022 Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU (кафедра регіоналістики і туризму)	24 (3)	0.10 %
3	«Інноваційні підходи до збереження культурної спадщини та підвищення атрактивності туристичної дестинації (на прикладі Брацлавської громади)» 11/10/2024 Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU (кафедра регіоналістики і туризму)	23 (3)	0.10 %
4	Функціонування та розвиток ринку туристичних послуг в Україні (на прикладі регіону) 5/26/2020 Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU (кафедра регіоналістики і туризму)	7 (1)	0.03 %
з програми обміну базами даних (0.13 %)			
ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ЦИТИРУЄМИХ СЛІВ (FRAQUISITIO)	
1	УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ В СФЕРІ ТУРИЗМУ 4/15/2024 International University of Economics and Humanities named after Academician Stepan Demianchuk (International University of Economics and Humanities named after Academician Stepan Demianchuk)	12 (2)	0.05 %
2	Розвиток історико-культурного туризму в Чернівецькій області: проблеми та перспективи в умовах воєнної агресії з боку Росії 6/12/2024 Kharkiv State Academy of Culture (242 Туризм і рекреація)	10 (1)	0.04 %

3	242_Стріла Г.Г_Бойко В.О. 5/22/2024 Kherson State Agrarian and Economic University (Kherson State Agrarian and Economic University)	10 (1)	0.04 %
---	---	--------	--------

з Інтернету (3.19 %)

порядковий номер	джерело URL	кількість (додаткових слів (фрагментів))	
1	http://tourism.knukim.edu.ua/article/download/189526/189481	700 (33)	2.93 %
2	https://ppt-online.org/513876	42 (5)	0.18 %
3	https://economics.opu.ua/files/scientific-base/monografii/maslennikov_mon.pdf	8 (1)	0.03 %
4	https://vspu.net/kit/index.php/kit/article/download/5008/4423/7977	7 (1)	0.03 %
5	http://document.kdu.edu.ua/metod/2017_1901.pdf	6 (1)	0.03 %

Список прийнятих фрагментів (немає прийнятих фрагментів)

порядковий номер	зміст	кількість однієї одиниці слів (фрагментів)	
------------------	-------	--	--

*Вікторія Михайлуца, студентка 6 курсу
ДВНЗ «Національний економічний університет, м. Київ
Науковий керівник: Богославець О. Г., д.е.н., доцент*

**ОЦІНКА ПРИРОДНОЇ ТА ІСТОРИЧНОЇ СПАДЩИНИ ЯК КЛЮЧОВИЙ
ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ
В УМОВАХ ВОЄННОГО ТА ПОВОЄННОГО ПЕРІОДУ
НА ПРИКЛАДІ НПП «ДНІСТРОВСЬКИЙ КАНЬЙОН»**

Національний природний парк "Дністровський каньйон" є унікальним природним та історико-культурним об'єктом, який має значний потенціал для розвитку туризму. У період воєнних та повоєнних трансформацій він може стати важливим інструментом відновлення економіки регіону, зміцнення соціальної стабільності та збереження культурної ідентичності.

234

*IX Всеукраїнська науково-практична конференція
«Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин:
виклики глобалізації та регіональні аспекти»*

Каньйон славиться своєю природною красою, біорізноманіттям і значною історичною спадщиною. Його територія включає унікальні геологічні утворення, місця, що належать до трипільської культури, а також історичні фортеці та релігійні об'єкти. Ці ресурси створюють основу для розвитку екологічного, активного, культурного та пізнавального туризму.

Природна спадщина Дністровського каньйону є одним із найважливіших ресурсів для стратегічного розвитку:

1. Біорізноманіття: каньйон є домом для понад 40 видів рідкісних рослин та 30 видів тварин, занесених до Червоної книги України, це створює основу для екотуризму та дослідницьких програм.

2. Історико-культурний потенціал: на території розташовані археологічні пам'ятки трипільської культури, середньовічні фортеці та сакральні споруди, які можуть бути включені до тематичних маршрутів.

3. Інфраструктура: наявність позначених туристичних маршрутів, зон для кемпінгу та екостежок сприяє залученню туристів.

Особливе значення має оцінка ресурсного потенціалу та розробка програм, які відповідають потребам туристів і умовам сучасних викликів.

Розвиток туризму на базі природної та історичної спадщини може мати значний економічний ефект, особливо у воєнний та повоєнний період. Основні джерела доходів і можливі обсяги фінансування представлені у таблиці.

Джерело доходу	Середня вартість, грн	Кількість туристів на місяць	Загальний дохід, тис. грн/міс
Продаж квитків	100	5000	500
Сувенірна продукція	150	2000	300
Екскурсійні послуги	300	1000	300
Проживання (кемпінги)	500	400	200
Харчування	200	1000	200
Разом			1500

Такі показники свідчать про перспективи фінансової самодостатності проекту та можливість залучення додаткових інвестицій.

Виклики та шляхи їх подолання

1. Недостатнє фінансування: залучення міжнародних грантів і програм розвитку, таких як Horizon Europe.
2. Низька кваліфікація місцевих кадрів: проведення тренінгів для гідів, екскурсоводів і менеджерів з туризму.
3. Інфраструктурні недоліки: розширення туристичних маршрутів, створення нових кемпінгів і зон відпочинку.

Воєнний період створив суттєві виклики для туристичної галузі України, особливо для природно-заповідних територій. Обмеження пересування, загроза збройних конфліктів, руйнування інфраструктури та зменшення попиту на внутрішній туризм стали основними факторами, які вплинули на функціонування Національного природного парку "Дністровський каньйон".

Під час воєнного стану відбулося тимчасове зниження туристичних потоків через такі фактори:

- Зміщення пріоритетів населення: люди зосереджуються на базових потребах та безпеці.
- Логістичні труднощі: зруйновані дороги та відсутність стабільного транспортного сполучення.
- Пошкодження інфраструктури: воєнні дії в деяких регіонах призвели до втрат у

235

*IX Всеукраїнська науково-практична конференція
«Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин:
виклики глобалізації та регіональні аспекти»*

туристичному секторі, зокрема в частині екологічного туризму.

Попри це, під час воєнного періоду почала формуватися нова тенденція – військовий туризм. Дністровський каньйон може стати місцем для організації маршрутів, що висвітлюють історію військових конфліктів і важливість збереження природи в умовах війни.

Повоєнний період відкриває нові можливості для використання природної та історичної спадщини як основи для відновлення регіонів і залучення інвестицій. Основними напрямками стратегічного розвитку можуть бути:

1. Інфраструктурна модернізація:
 - Відновлення та розширення туристичних маршрутів.
 - Будівництво екологічно чистих зон відпочинку, таких як кемпінги та екостежки.
 - Інтеграція сучасних технологій: GPS-маршрути, мобільні додатки та QR-коди для ознайомлення з історією та природою регіону.
2. Залучення міжнародних інвестицій:
 - Участь у грантових програмах ЄС та інших міжнародних організацій для фінансування проектів екотуризму.
 - Співпраця з міжнародними фондами, такими як WWF чи UNEP.
3. Популяризація екотуризму:
 - Організація міжнародних фестивалів, ярмарків і конференцій, які сприяють розвитку культурного та природного туризму.
 - Розробка нових продуктів, наприклад, еко-таборів для молоді чи навчальних програм для туристів.

Дністровський каньйон є ідеальним прикладом того, як природно-історична спадщина може стати важливим ресурсом для відновлення регіону. Його територія, яка охоплює унікальні геологічні утворення та культурно-історичні пам'ятки, може приваблювати тисячі туристів з усього світу.

Показники	До війни (2021)	В умовах війни (2023)	Прогноз на повосний період (2025)
Загальна кількість туристів	50 000	10 000	70 000
Доходи від екотуризму (млн грн)	15	3	25
Кількість працюючих у туристичній сфері	150	50	200

Унікальні природні ресурси Дністровського каньйону та його історична цінність є стратегічними інструментами для розвитку туризму в регіоні. Залучення інвестицій та створення нових робочих місць здатні значно підвищити економічну активність регіону. Попри труднощі воєнного часу, парк може використовувати кризові умови для розробки нових туристичних продуктів, які відповідають потребам сучасності. Інтеграція сучасних технологій, активна міжнародна співпраця та популяризація екотуризму можуть зробити Дністровський каньйон взірцем сталого розвитку. Таким чином, оцінка природної та історичної спадщини НПП "Дністровський каньйон" є не лише інструментом збереження культурного та природного багатства, але й ключовим чинником економічного відновлення та сталого розвитку в умовах сучасних викликів.

Список використаних джерел:

1. Ковальчук М. В. Оцінка природної спадщини та екологічний туризм в Україні // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – 2018. – № 35. – С. 112-118.
2. Петренко С. О. Стратегічний розвиток туристичних дестинацій: досвід та перспективи України // Туризм: наука і практика. – 2020. – № 12. – С. 98-104.
3. Захарченко Л. І. Інноваційні підходи до розвитку екотуризму на природоохоронних територіях // Екологія та економіка. – 2021. – № 2. – С. 23-29.